

Håkan Strotz
Sjögetorp 2017

Sjögetorp

Sjögetorp syftar på torpet, odlingen och boplatsen vid sjön. Byn ligger norr om Visjön i Holaveden, Ödeshögs kommun.

Sjögetorp består idag av tre jordbruksfastigheter samt ett soldattorpet. Soldattorpet köptes till en av gårdarna på 1920-talet och har sedan dess sambrukats med denna fastighet. I Sjögetorp finns även 13 fritidsfastigheter. Glädjande är att alla tre jordbruken fortfarande är aktiva med djur i markerna. Särskilt den västra och mittersta gården är väl hävdade. Arealen är idag 117 ha. Före 1791 var arealen 124 ha men i samband med att marken i öster skiftades tillföll 7 ha Stora Renemo och Bergskullen. 1785 storskiftades Sjögetorp och det första huset som flyttades ut var mittersta gårdens boningshus och senare flyttades även granngårdarnas byggnader under tidigt 1800-tal. 1877 skedde ett mindre ägobyte med Visjö by i väster så att ägogränsen blev rak. På en av uddarna i Visjön har brutits kvarnsten och en mindre tjärdal uppförts. 1921 höjdes Visjön för vattenproduktion och 1923 inköptes en stenkross för vägens underhåll. Under 1930-talet fanns en tröskförening och 1944 drogs el fram till Sjögetorp. Den först traktorn anlände på 1950-talet och i slutet av 60-talet avstyckades den första sommarstugetomten, sommargästerna hade anlant. Mjolkproduktionen upphörde helt i Sjögetorp när Helge och Dagmar på den västra gården upphörde med mjölkkor på 1990-talet. Sjögetorp har varit bebott och brukat i åtminstone 3000 år vilket visas av de båda enkla skafthålsyxorna (2400-1500 f.Kr.) som hittats på den södra åkern vid sjön. Dessutom finns ett antal terrassodlingar och små plockrösen från bronsåldern i betena. Genom historien har Sjögetorp förmodligen genomgått samma förändringar som liknande gårdar i södra Östergötland. Framför allt kan vi se Sjögetorps förändring i markanvändning de senaste 400 åren tack vare historiska kartor. Redan under 1600-talet var Sjögetorp uppodlat och bestod av ångar, åkrar och betade utmarker. Mot slutet av 1700-talet har framför allt ångsarealen utökats och är nu som störst under perioden med ca 60 ha slåtteräng. Även betesmarken har utökats och endast en mindre del i öster benämns som utmark. Under 1800-talet utökas arealen åker och är som störst runt 1860 med 14,5 ha. Ångsarealen har minskat till ca 40 ha. Detta innebär att andelen äng i förhållande till åker har sjunkit under tre, man har mindre än 3 gånger så mycket äng som åker. Det välkända uttrycket *äng är åkers moder* innebär att ängen gav energin i jordbrukets cykel, där mängden hö från ängen bestämde antalet djur som kunde utfodras, vilket i sin tur bestämde mängden gödsel, vilket i sin tur avgjorde hur stor åkerareal som kunde gödslas och därmed odlas. Möjligen kan nedgången av arealen äng i slutet av 1800-talet förklaras av att handelsgödsel blev tillgängligt för att gödsla åkrarna. Från slutet av 1800-talet och fram till idag har framför allt arealen skog ökat. Under 1600-, 1700- och 1800-talen fanns endast skogsbeten men idag är 73 ha skog i Sjögetorp. Man kan utan överdrift tala om ett mörkare och grandominerat landskap. Arealen åker har endast minskat något. Framför allt försvann två åkrar söder om den östligaste fastighetens hus i samband med att sjön höjdes 1921. Ängarna är idag nästan helt försvunna endast 2 ha återstår på den mittersta fastigheten. Värt att notera är att arealen tomtmark har ökat från 0,5 ha i början av 1900-talet till idag 3 ha. Förmodligen upphörde lie slåttern i början av 1950-talet. Karl Andersson nämner lie slätter 1937. Lieslätter återupptogs på den mittersta fastigheten 1994. För att skilja olika ägoslag och hålla djuren borta från åkrar och ångar användes förr gärdesgårdar av trä. Dessa är idag oftast helt försvunna. I Sjögetorp är det dock annorlunda. Idag finns 4,4 km gärdesgård på den mittersta fastigheten. Under 1600-talet till slutet av 1800-talet fanns dock betydligt mer. Förmodligen en anmärkningsvärt konstant längd om ca 10 km. Gärdesgårdar byggdes förmodligen i Sjögetorp ända fram till andra världskriget vilket Karl Anderssons dagbok vittnar om. Han beskriver hur de var ute och reparerade och byggde ny gärdesgård 1937. Hamling och lövtäckt har länge förekommit i Sjögetorp. Särskilt på den västra fastigheten finns ett antal äldre hamlade askar och lindar. På den mittersta fastigheten står en stor hamlad

lind nära ladugården som restaureringshamlades 2008. I samband med restaureringen räknades årsringar vid den gamla hamlingspunkten. Det kunde då konstateras att senast linden hamlades var 1890. På den mittersta fastigheten finns idag ett stort antal nyhamlade träd främst ask och lind. Lövtäkt beskrivs av Karl Andersson 1937. Om det är från hamlingsträd eller sly framgår tyvärr inte.

Bönderna i Sjögetorp var förr mångsysslare som vid sidan av lantbruket sålde både ved, slöjdvirke och timmer från skogen. Fisket var en annan viktig inkomstkälla. På 1930-talet fiskade Kalle Andersson regelbundet och åkte till Ödeshög för att sälja både mört, abborre och gädda. Kräfftisket var ekonomisk ännu viktigare och 1937 sålde Karl Andersson ca 4000 kräftor. Idag hade dessa kräftor inbringat ca 24000 kr.

Några viktiga årtal i Sjögetorps historia

1639 Första kartan över Sjögetorp.

1785 Sjögetorp storskiftas

1791 Samägd mark i öster med Stora Renemo och Bergskullen skiftas. Jämför karta 1785 och 1868.

1805 Sjögetorps del i öster skiftas mellan delägarna.

1840 Stängseltilldelning av gemensamma staket mellan ägarna i Sjögetorp och Lilla Renemo.

1858 Stängseltilldelning av gemensamma staket mellan ägarna i Sjögetorp, Stora och Lilla Renemo, Kanikenäs, Visjö och Granliden.

1877 Ägobyte med Visjö. Se karta 1868-1877.

1921 Höjdes Visjön för elproduktion, ersättning betalades för intrång av ekonomibyggnader, vattendränkta marker och hopaskog. Sjögetorp 1:10 ladugård fick flyttas norr om vägen.

1922 Grenadjärstorpet delas mellan ägarna säljs till Renemo och därefter genast till Sjögetorp 1:10.

1923 inköptes en stenkross tillsammans med Kroxeryd, Renemo, Visjö mfl. Stenkrossen finns idag på hembygds museet i Ödeshög.

1929 Vägförening bildas.

Under 1930-talet fanns en tröskförening i Sjögetorp med tröskverk och tändkulemotor.

1944 byggdes stigen mellan Sjögetorp och Renemo ut till bilvägsstandard.

1944 Elektrifierades Sjögetorp.

1950-talet Traktor kom till Sjögetorp

1966 avstyckades den första tomten i Sjögetorp. Innan dess fanns en mindre stuga på ofri grund vid Sjön (idag 1:18) som uppfördes på 40-talet.

1975 Samfälligheten och skiftena i öster legaliseras.

2001 Sjögetorp 1:11 köper alla 1:3 utmarker.

2002 Sjögetorp 1:10 köper ängen mot sjön från 1:3.

Arbeten som utfördes av Karl Andersson 1937 i Sjögetorp.

Januari; Högg ved, högg gärdesgårdsmaterial och hässjestörrar. Högg bort buskar i beten, Körde foder; sjöfoder, klöver och löv.

februari; Högg och körde ved, tog upp is.

mars; Avverkade ek och björk i ängen, åkte till fabriken med ek och björkstockar, slaktade, kvistade (snedde) ekpinnar.

April; Körde ut ek och björkved från ängen, Sjösatte ekan och satt ut nät, högg ved i Knektabetet, högg ekstaver, avslutade vedhuggningen.

Maj; Harvade, sådde, sladdade, ringvältade, satte potatis och kålrötter, slaktade, körde ut gödsel, köpte gödgris, fiskade, satte upp stängselgrindar, lagade (freade) gärdesgården.

juni; Byggde (gälade) gärdesgård, satte staket, betessläppte hästar och kor, gallrade rensade ogräs i kålrötter, grävde diken, plöjde, slätter i trädgården, klövervall, timotej, körde in hö.

juli; Slätter och satte hässjor på ängen, krakade klöver och kärrvall, körde in hö, rensade rovor. Stukade potatis, harvade trädet, körde gödsel, borrade och skjöt sten, kärade ekan,

augusti; Andjakt, kräftfiske, slaktade, mejade råg, vete och fröklöver, slog och krakade vicker, kvistade (snedde) löv, körde in spannmål, vicker och löv, malde säd i kvarnen.

September; Kvistade (snedde) asplöv och satte lövstack, körde gödsel, plöjde, sladdade, skottade in jorden från åkerrenarna, sådde höstsäd, plockade lingon, harvade, körde in spannmål, tröskade, rengjorde och kalkade ladugården, sålde kräftor, köpte utsäde, plockade potatis,

oktober; Plöjde och höstsådde, tröskade, tog upp kålrötter, klippte får, körde gödsel, slaktade

November; Plöjde, högg pinnbränsle, tog hem torvströ, bröt, borrade och sköt sten, åkte till kvarnen, grävde diken i ängen, högg av ljungtuvor, bråtade lin,

December; Körde löv, Körde in kålrötter, sålde ek och björkved, högg björk i ängen, släpade ihop lövbjörkar, var till kvarnen, körde hem lövstacken, körde ut gödsel, snickrade,

Grödor och djur

Arealen (ha) åker, äng, bete, skog och tomt över tid, se kartor.

	1639	1785	1868-1877	2012
Tomt	0,5	0,77	0,5	3,0
Åker	5,0	9,25	14,5	11
Äng	27	59,3	42	2
Åker/äng	1:5,4	1:6,4	1:2,9	5,5:1
Bete			39,9	25
Skogsbete	88,9	19,9	20	2,84
Skog				73,16
Tot	124	124	116,9	117

På gårdarna odlades under 1930-talet;

Rovor, kålrötter, ärtor och potatis

Råg, vete, korn och havre

Grönfoder; Vicker, ärtor och blandsäd

Lin och fröklöver

I den höstsådda rågen eller vetet sådde man in klöver och timotej där första vallskörden gav klöver följt av två till tre år timotej.

Man följde ett ganska strikt växelbruk där ett års träda lades in i växtföljden.

År 1938 summerade Karl Andersson som följer;

Började så den 3 maj

165 kg på de 3 övre åkrarna i väggärdet.

200 kg guldregnhavre och 120 kg vickerblandning i Knektatorpet.

90 kg blandsäd på de tre hitersta åkrarna i väggärdet, 6 maj

125 kg på St Lindåkern

60 kg på Tallbacksåkern, 9 maj

115 kg på Mossagärdet

20 kg på rotlansåkern, 13 maj

12 kg ärtor och 25 kg vitblandsäd på Lilla Lyckan, 16 maj
20 kg på Sjömarken i Lindgärdet, 26 maj

Under 1937 var väggärdet och tallbacksåkern i träda.

Under 1938 var Ängalyckan, Ladugårdsgärdet, Sjötorpet, Sjögårdet och Lassalyckorna i träda.

De allmänt förekommande husdjuren var kor, hästar, grisar, får, höns, kalkoner, ankor, gäss, kaniner, hund och katt.

1937 hade Karl Andersson

3 hästar, 2 ungtjurar, 6 mjölkkor, 2 kvigor, 1 kalv, 3 gödsvin, 2 baggar, 3 tackor, 2 lamm och 25 höns

Gårdarna i Sjögetorp

Skogen

Skogen var en viktig inkomstkälla på 30-talet. I Karls dagbok talas om avverkningar och återplantering med tall och gran. Timmer såldes till Fabriken i Ödeshög eller sågades vid sågen i Kroxeryd för eget bruk.

Gärdesgårdsvirke höggs på gårdarna. Ved höggs för eget bruk och avsalu.

Gärdesgård av trä i Sjögetorp;

1639 8,3 km

1785 10,6 km

1877 9,9 km

2012 4,4 km

Virkesvolymen på Sjögetorp 1:11 2013-01-31

Skogen runt eremitaget 450 m³sk

Granskogen mot Kanikenäs 200 m³sk

Tallskogen mot Kanikenäs 270 m³sk

Gammelskogen mot Kanikenäs 270 m³sk

Ungskogen mot Kanikenäs 66 m³sk

Jakt och fiske

Enligt Karl Anderssons dagbok var det gott om fisk och kräftor på 1930-talet. Det hände ibland att man under vintrarna satte nät under isen. På våarna kunde man klubba gädda i viken nedanför Kalles hus.

Fisket i sjön hade ekonomiskt värde. Enligt Karls dagbok 1937 fick han 5 april 4 abborrar onsdagen den 6e 250 mörtar, 35 abborrar samt 13 gäddor vilket såldes för 13,45 kr. Den 9e april var Karl i Åby socken och sålde 7 kg gäddor och 12 kg mört och abborre för 13,09 kr. Tisdagen den 12 april sålde Karl 3,5 kg gäddor för 4,75 kr. Den 26e april avslutades fisket och Karl hade då sålt fisk för 60,79 kr (1793 kr i 2012 pengavärde).

2012 påbörjades ett "ut fiske" för att reducera mängden vitfisk och liten abborre i Visjön.

Fisket bedrevs med en storryssa. Syftet var att gynna tillväxten hos medelstora abborrar och gäddor och därmed få mer matfisk. Under fisket konstaterades att abborre, gädda och mört är de dominerande fiskarterna, men sarv är vanlig och även en surate fångades. Mer info OBS OBS

Kräftfisket gav 1937 205 tjog (4100 st, ca 160 kg) salustora kräftor, totalt såldes kräftor för 231,75 kr (ca 24000 kr 2012). Vid samma tid hade drängen 210 kr i årslön eller en gris

kostade 75 kr och 1 kg smör ca 2 kr. Idag 2012 fångas ungefär lika mycket kräftor som på 1970-talet ca 20 kg per år (ca 500 kräftor).

1983 blev det kräftpest i sjön, några år senare sattes signalkräfta ut i sjön och i början av 1990-talet återupptogs kräftfisket.

Jakten var av tradition inriktad på hare, räv och skogsfågel. I Karl dagbok går att läsa att andjakten var livlig 1937. Skogsfågel har inte jagats de senaste 35 åren.

Människor på gårdarna i Sjögetorp

Sjögetorp 1:3, Halvgården

1785 Petter Swensson

1805 Anna och Ingrid Svensdöttrar (änkor)

1858 Anders Andersson

Hulda och Johan Jonsson, nämndeman

Valfrid Karlsson och Alma

Helge och Dagmar Carlsson

Madeleine och Görgen Dahl

Sjögetorp 1:11, Berget

1785 Anders Andersson

1805 Jöns Åbrådd

1858 A Nilsson

1863-1905 Johan Fredrik Pettersson och Sara Lovisa Andersdotter köpte gården 1863

1905-1943 Karl August Johansson och Hilda, ärver 1/5, köper ut sina syskon 1908.

1943-1993 Olga Maria Emelia Johansson och Karl Simon Johansson ärver 1943.

1993- Håkan Strotz och Ulrika Krynitz köper gården.

Sjögetorp 1:10 med 1:4

1785 Jonas Jonsson

1805 Jonas Jonsson

1858 Carl och Gustav Blid.

Före 1859 Karl Jonsson och Katarina Lovisa Petersdotter

1859-1875 Karl Peter Blid och Johanna Johansdotter

1869 Anders Peter Wild köper gården på auktion

1900- 1934 Frans Oskar Wild Andersson

1934-2000 Karl Andersson och Lydia (syster)

2000-2005 Roland Andersson

2005- Paul Woods och Katarina Woods

Soldater vid grenadjärstorpet nu Sjögetorp 1:4

Före 1709 Anders Siöman

1709-1730 Nils Giädda f 1685

1730-1736 Lars Skylt f 1707

1736-1761 Magnus Ringman f 1717

1762-1785 Hans Ringman f 1739

1785-1801 Jonas Pihl f 1763 blev kopräl

1801-1815 Anders Flinta f 1776 commenderad till Pommern

1815-1816 Jonas Fast

1817-1831 Anders Sjöberg f 1796

1832-1837 CP Ståhl f 1810
1837-1841 Lind f 1805
1841-1866 Jean Skjön f 1819
1866-1872 Johan Alfred Skott f 1845
1872-1890 Carl August Sköld f 1851
1892-1924 Johan August Sköld f 1868

Referenser

Clemensson, Per och Andersson, Kjell. Hembygdsforskning steg för steg. Stockholm 1990.
Cserhalmi, Niklas. Fårad mark, handbok för tolkning av historiska kartor och landskap. Bygd och natur, årgång 78 nr 6 1997.

Hagander, Sten. Gärsgården i vårt landskap, hantverk-historia-handledning, Södertälje 2003.
Lagervall, Nils och Simonsson, Nils. Rapport från en studiegrupp inom Holavedsprojektet avseende byarna Renemo i Stora Åby och Sjögetorp i Ödeshög. 1998. Finns i Ödeshögs hembygdsbibliotek.

Riksantikvarieämbetets fornsök

Ekonomisk karta, 1983

Lantmäteriet hemsida, historiska kartor;

Rikets allmänna kartverks arkiv;

Trehörna J112-44-19

Häradsekonomisk karta 1868-77

Visjön J133-8EOg50

Ekonomisk karta 1948

Lantmäteristyrelsens arkiv;

Ödeshögs socken Sjögetorp nr 1

Geometrisk ägoavmätning 1639

Ödeshögs socken Sjögetorp nr 1

Storskifte 1785

Lantmäterimyndighetens arkiv;

05-ÖDJ-ALFS

Alfabetiskt register -

05-ÖDJ-23

Storskifte 1786

05-STÅ-63

Rågångsåtgärd 1791

05-ÖDJ-71

Storskifte 1805

05-STÅ-124

Stängselåtgärd 1840

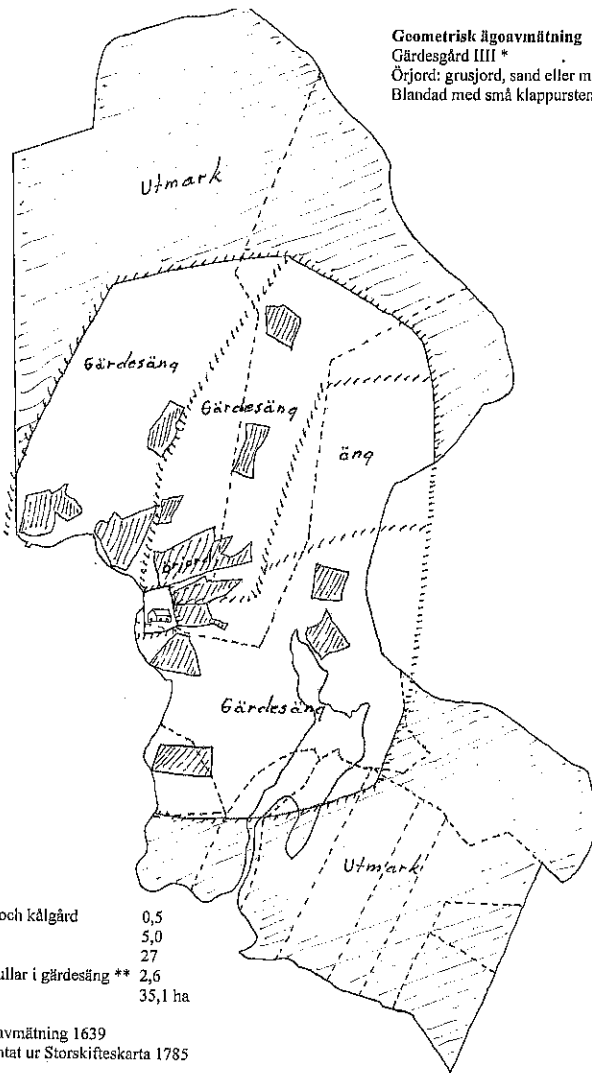
05-ÖDJ-182

Ägoutbyte, Laga skifte 1878

05-ÖDJ-AVS59

Avsöndring 1922

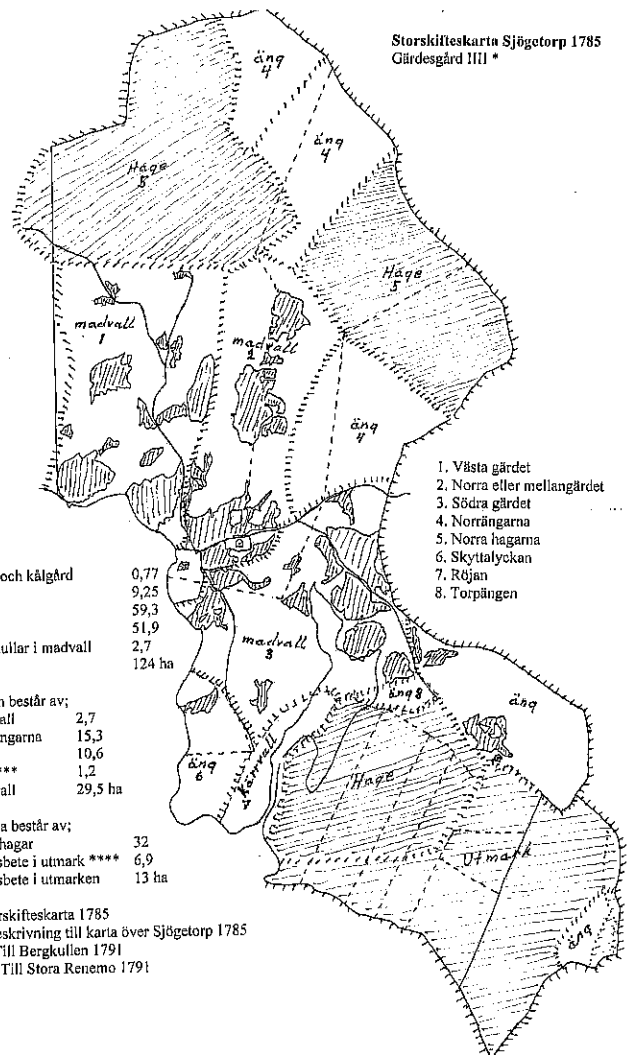
Geometrisk ägoavmätning 1639
Gärdesgård IIII *
Örjord: grusjord, sand eller mojord
Blandad med små klappursten

Tomt och kålgård	0,5
Åker	5,0
Äng	27
Bergkullar i gärdesäng **	2,6
Tot	35,1 ha

* Ägoavmätning 1639
** hämtat ur Storskifteskarta 1785

Storskifteskarta Sjögetorp 1785
Gärdesgård IIII *

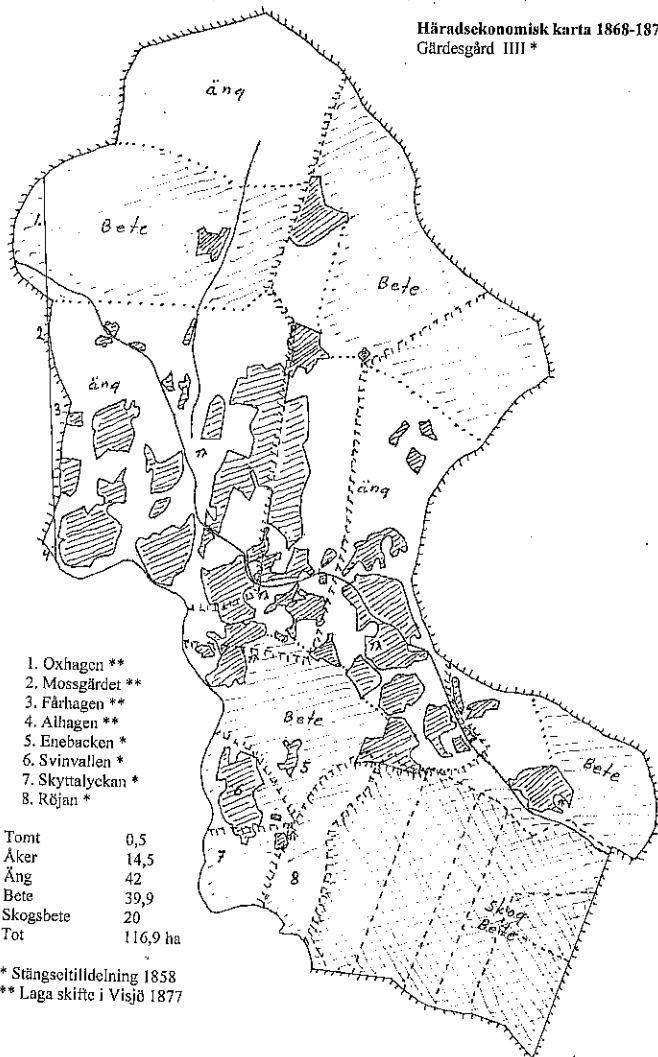
Tomt och kålgård	0,77
Åker	9,25
Äng	59,3
Bete	51,9
Bergkullar i madvall	2,7
Tot	124 ha

Ängen består av;	
Kärrvall	2,7
Norrängarna	15,3
Äng	10,6
Äng ***	1,2
Madvall	29,5 ha

Betena består av;	
Betesmarker	32
Skogsbete i utmark ****	6,9
Skogsbete i utmarken	13 ha

* Storskifteskarta 1785
** Beskrivning till karta över Sjögetorp 1785
*** Till Bergkullen 1791
**** Till Stora Renemo 1791

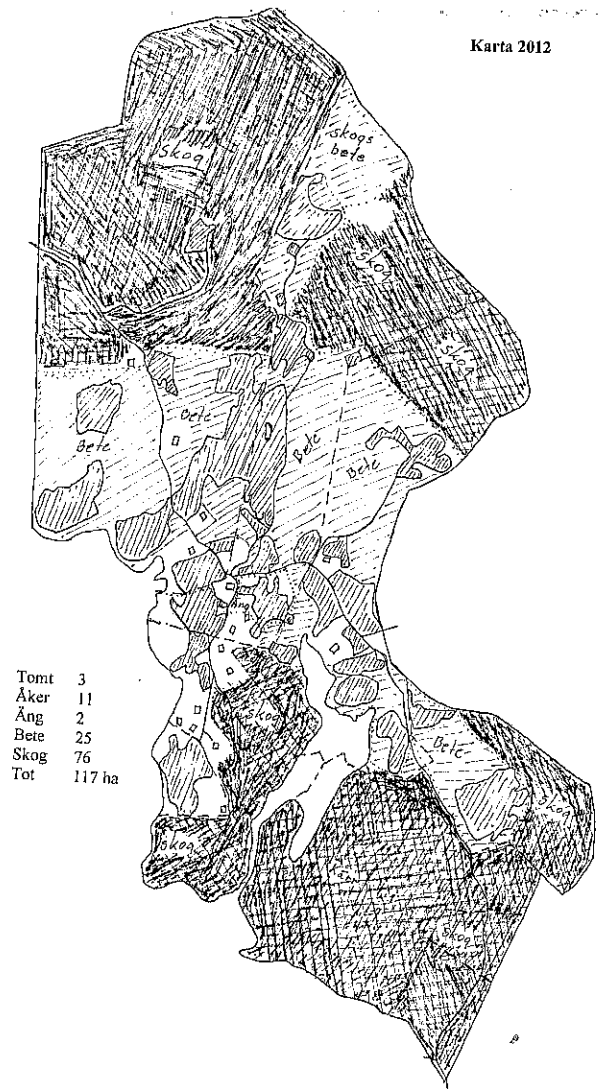
Häradsökonomisk karta 1868-1877
Gärdesgård IIII *

1. Oxhagen **	
2. Mossgården **	
3. Fährhagen **	
4. Älhagen **	
5. Enebacken *	
6. Svinvallen *	
7. Skyttalyckan *	
8. Röjan *	
Tomt	0,5
Åker	14,5
Äng	42
Bete	39,9
Skogsbete	20
Tot	116,9 ha

* Stängselinlämning 1858
** Laga skifte i Visjö 1877

Karta 2012

Tomt	3
Åker	11
Äng	2
Bete	25
Skog	76
Tot	117 ha

GRÄNLIDEN

Ekonomisk karta 1980

VISJO

YSJÖGETORP

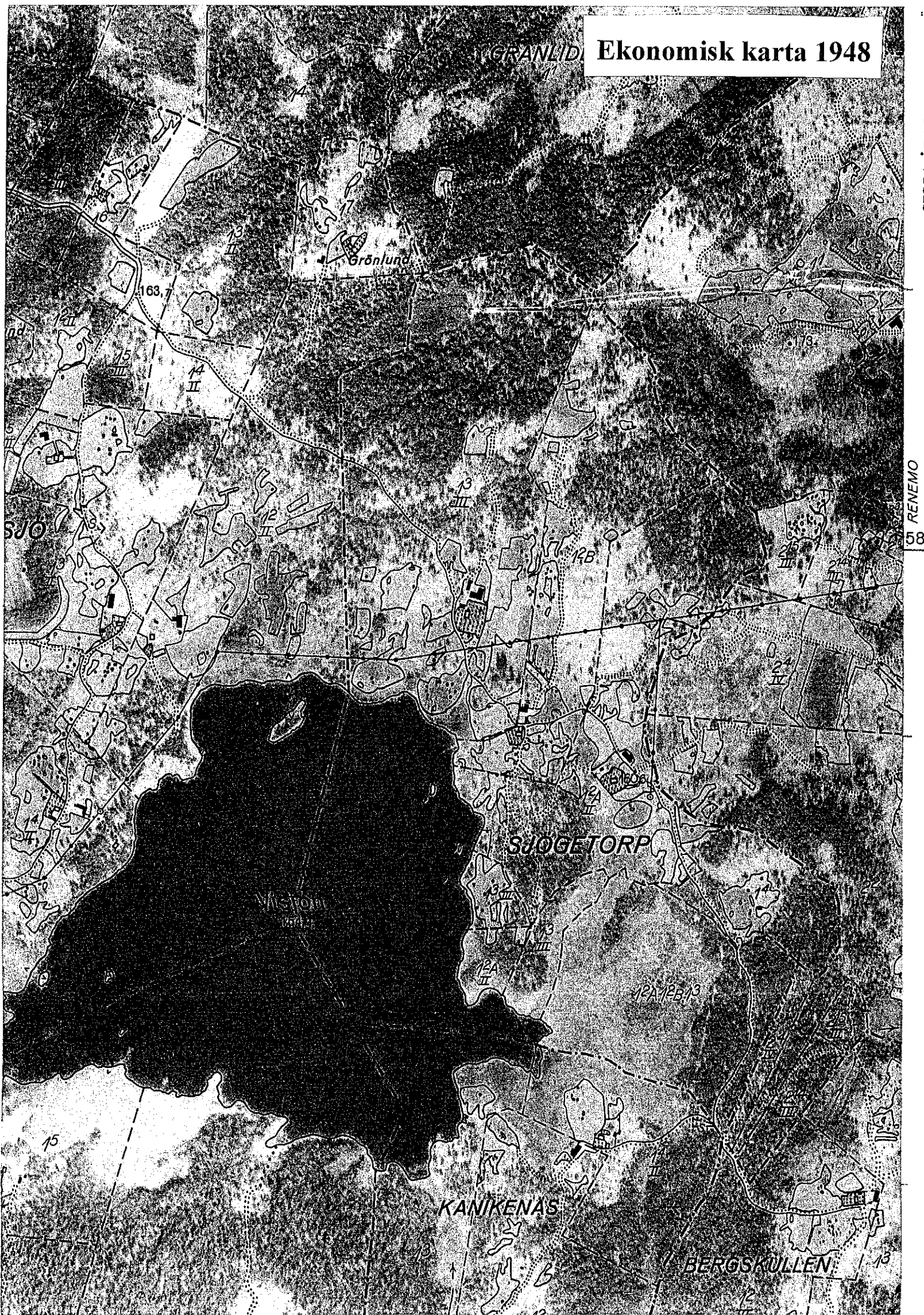
Visjon

KANIKENÄS

BERGSKULLEN

Ekonomisk karta 1948

GRANLID

Grönlund

SJO

SJOGETORP

KANIKENAS

BERGSKULLEN

REMEMO

58

0

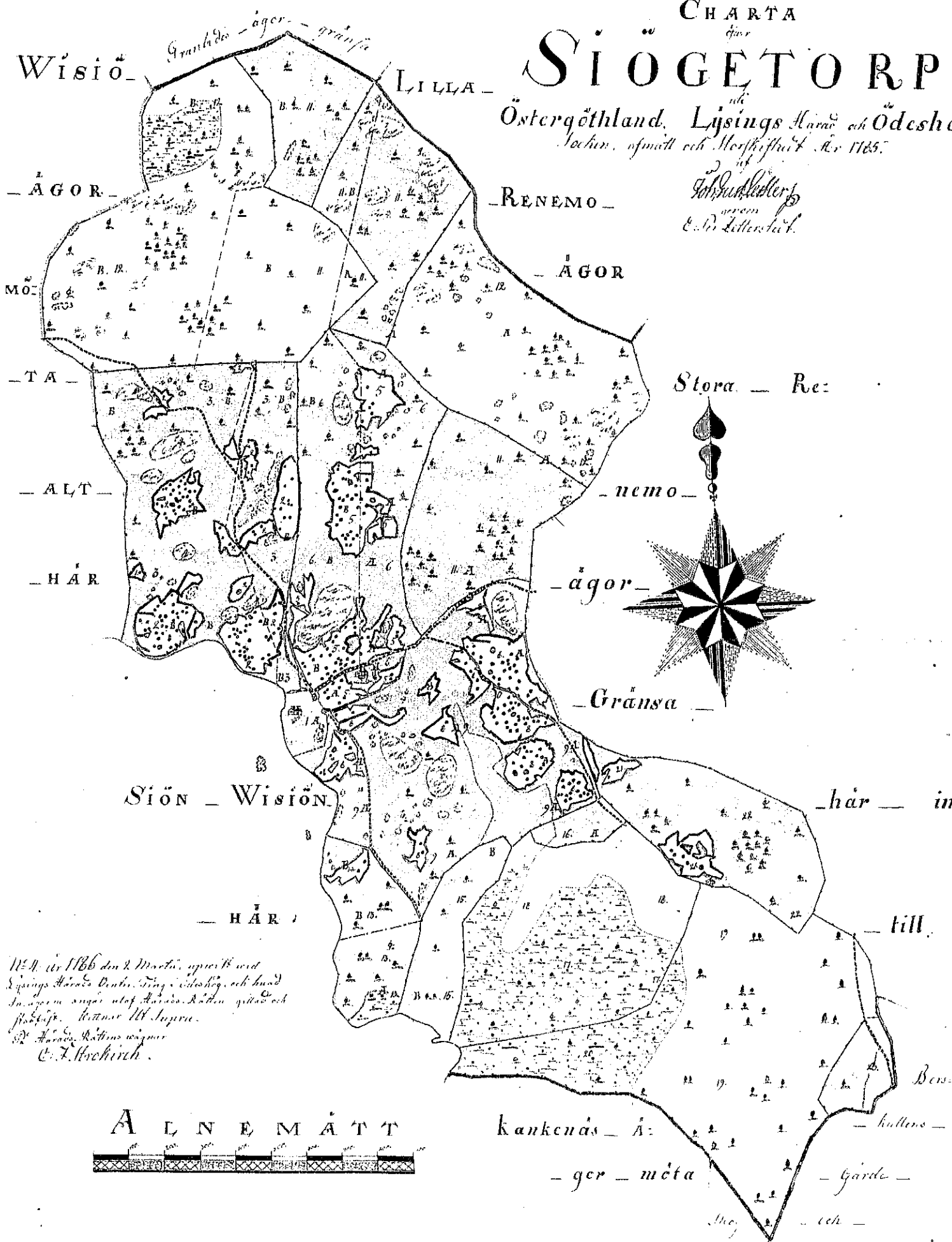
STORA ÅRY S.N.

CHARTA

SJÖGETORP

Östergötland, Ljungs Härad och Odeshög
Län. ofswäl och Morsköffskift. År 1785.

Joh. Paul. Kellers
av
E. A. Littens skift.

*W. A. år 1786 den 2. Martii, uprättad vid
Ljungs Härares Rätt, Ting, Odeshög, och härad
In, ofswäl, ofswäl, Ågor, Rättens gillad och
skicklig. Årtal 1786.
Å. Härad, Rättens wägnar
E. J. Strömer.*

A L N E M Ä T T

Beskrivning till karta över Sjögetorp 1785

A (nr 1 ^a Petter Swensfon, B (nr 1 ^a) tilldelas Jonas Josfon och Anders Andersfon

Fisket i Visjön nr Sjögetorp fs:2

1 tunnland= 4937 m²

1 kappland = 1/32 tunnland = 154,3 kvadratmeter

		Tunl,	kapl	ha
1. Hus och bebyggningstomterna av stenig hårdvall är som protokollet anger sammanlagda med gärdesdelningen	A	1	18	0,77
Västra Gärdet				
2. Åker av stenig sandblandad jordmån kan i medelår anses till 5 te korn.	B	5	26	2,87
3. Mavall bergig stembunden hårdvall, kan då gärdet är i säde ge hö 4 lass	B	22	14	11,08
4. Bergkullar med stenrör i åker	B	1	20	0,80
Norra eller Mellangärdet				
5. Åker av lika beskaffenhet med nästföregående	A1/2, B1/2	5	20	2,78
6. Mavall av lika beskaffenhet med den i västra gärdet kan anses ge hö 4 lass.	A1/2, B1/2	15	12	7,59
7. Bergkullar med stenrör i åker	A28%, B72%	2	8	1,11
Södra Gärdet				
8. Åker av stenig sandblandad jord till 5te korn	A	6	0	2,96
9. Mavall bergig stembunden hårdvall kan i medelår ge ha 4 lass	A	21	29	10,82
10. Bergkullar och stenrör	A	1	20	0,80
Äng				
11. Norrängarna av bergig stembunden hårdvall med björkskog beväxt, kunna i medelår ge ha 5 lass, är indelade med norra hagarna som följer och därför till sitt innehåll upptagna där.				
12. Norra Hagarna bergig stembunden hårdvall med björkskog beväxt av svagt bete. Är som protokollet visar indelade med föregående ängar och med dem innehåller	A1/2, B1/2	87	0	42,95
13. En äng Skyttalyckan av bördig hårdvall med björk beväxt ger hö 4 lass.	A52%, B48%	6	26	3,36
14. Åker i sistnämnda äng uppodlad av skarp sandjord till 3e korn	B	0	10	0,15
15. En äng Röijan av sank kärrvall ger hö 1 lass och är delad som protokollet anger.	B	5	11	2,64

16. Torpängen av bördig hårdvall ger hö 1 lass. Är som protokollet anger svarande mot nr 15	A	1	16	0,74
17. En beteshage varav största delen består av en sqvackramosse med någon ung tallskog beväxt är samfällt lämnad.	A1/2, B1/2	15	14	7,62
18. Ibidem Stenbunden hårdvall av svagt bete, nyttjas nu av ryttaren och är samfällt lämnad	A1/2, B1/2	6	8	3,09
19. Utmarken nyttjas samfällt med Stora Renemo, men även hemmanet Bergskullen påstår att få del som protokollet närmare anger. Är lämnad odelad. Består av stenbunden mager vall med någon Tall och granskog beväxt.		26	14	13,05
20. Ibidem Sqvackramosse med någon små tallskog beväxt.		6	20	3,27
21. Åker till Ryttartorpet mager sandjord till 3e korn.	A1/2, B1/2	1	0	0,49
22. Ibidem Äng av stenig hårdvall med björkskog beväxt, ger hö 3 lass	A1/2, B1/2	7	26	3,86
23 En äng som nyttjas av hemmanet Bergskullen och nyligen skall vara inkräktad av ovan skrivna utmark. Består mest av kärrvall, kan ge hö 1 lass		2	16	1,23

124,03

Ibidem (ibid., ib. eller ibm.) är ett latinskt uttryck som betyder "på samma ställe". Det används i såväl svensk som internationell vetenskaplig text (uppsatser, avhandlingar m.m.) som förkortning då flera källhänvisningar från exakt samma ställe förekommer två eller flera gånger direkt efter varandra.

Storskifte 1785 i Sjögetorp

År 1785 den 3 augusti företog sig undertecknad lantmätare att å herr commissionär lantmätare Ich G Lesflers vägnar. Till följe av Konl Mjestät respektive befattningshavande under den 1 maj avgivne förordnande förrätta behörig storskiftesdelning uti Sjögetorp 1 helt mantal Krono rustningsstam nr 111 vid Wadstena kompani och östgöta kavalleri i ödeshög socken och lysings härad beläget. Varvid sig inställde nämndemännen Jacob Nilsson i Ödeshög och Jonas Jonsfon ifrån Bankaby såsom tillkallade att biträda förrättningen, tillika med jordägarna. Petter Pehrsfon ifrån Närbäck såsom lagligt tillsatt förmyndare för omyndige gossen Petter Swesfon vilken tillkommer halva hemmanet och Jonas Jonsfon med Anders Andersfon som vardera äger och bebor $\frac{1}{4}$ del eller tillhoppa andra hälften i hemmanet.

Som mätningen var fullbordad och förordnandet till denna förrättning i vederbörandes närvaro uppläst företogs med delningen på sätt som följer.

Byggningstomterna besågos och varav den västra eller gamla modertomten befanns vara tillräcklig allenast för en halvgård varefter likväl nu $\frac{3}{4}$ delars ägare voro tillsammans boende, Anders Andersfon ägare av $\frac{1}{4}$ del hade för detta avflyttat och som hans hustomt var icke allenast nybebyggd utan även öster ifrån de andra väl avskild så föreställes det han, Lag lika mätigt borde vid sin hustomt bibehållas. Men få val han som de andra delägarna förklarade sig att vid bibehållande härav kunde ett obekvämligt nyttjande av den övriga ägodelningen hända varför vederbörande enhälligt och var för sig påstodo att hustomterna måtte ingå och förenas med gårdesdelningen.

Peter Persfon påstod vidare å sin pupils vägnar att alla ägorna måtte i halvgårda vis utdelas således att sedan vardera halvgårdslotten i möjligaste måtto fått sine ägor tillhoppa och jämkning därå blivit gjord så att de i det nogaste för jämlik kunde anses borde lottning om varderas andel äga rum i detta samtycktes även av de andre gårdsägarna och med enhällig överenskommelse tillades ena halvgårdslotten

Hela södra gårdet med både den gamla och nybebyggda hustomten, östra läget i mellangärdet nemligen så mycket åker och mavall som efter proportion kan belöna därtill och för att skillnadslinjen i detta skiftelag går ifrån visjön öster ut till nuvarande södra grindstolpar vid vägen som sedan i öster vidare åtföljes till Anders Anderssons nuvarande stugbyggning, varefter den nordvästra knutsten blev för skiljemärke antagen och vidare sträcker sig skillnaden i mellangärdet rätt norr ut emot den norra ängar. Ni till ett knäskål samt därifrån till gårdesgårdshörne där båda halvgårdsängarna sammanfläta. Utav de norra ängs- och beteshagarna tillkommer denna lott, de i öster belägna, sedan gårdesgårdsrättning och jämkning däravinnan var gjord få att vardera halvgårdslotten till tunnetal blev lika stor.

2ne ängar belägna i söder av vilka den ena kallas röijan och den andra torpängen få och ehuru stort och skiljaktigt tunnetal de voro utiemot varandra ansåges de dock av delägarna själva till jämgodheten så lika att Jonas Jonsfon och Anders Andersfon erhöilo efter taglott den större så kallade röijan. En äng även i söder belägen kallad skyttalyckan vilken sedan den samma öster och väster var utdelad i 2ne lika stora delar föreställes vederbörande att om någon skiljaktighet i anseende till godheten uti förbunde delning halvgårds lotterna emellan kunde finnas ägde de frihet göra vad jämkning de hälft åstundade antingen att med norra läget i denna äng såsom nog förmånligare tillgga den halvgårdslott som för svagare kunde anses eller med mer tillökning av denna ängvall göra om sådan förbättring i varpå efter någon överläggning den norra eller bördigare ängslotten delsutan tillökning tillades västra gårdeslotten såsom ersättning för avstående små kåll och ängtäpper uti de nuvarande byggningstomterna vilka till södra gårdeslotten äro alenast såsom mavall beräknade.

Den andra halvgårdslotten tillkommer således hela västra gårdet, väster i mellangärdet, väster i de norr belägna äng och beteshagar, i ängen skyttelyckan norra lägen och sedan förmede

halvgårdsdelning var på marken utdelt och tydeligen förklarad samt halvgårdslotterns för aldeles lika till godhet är kända förentes delägarna efter vidare befinnande på sätt som följer: Petter Persfon ägor för sin pupils södra gårdet med där till beskrivna lägenheter och Jonas Jonsfon med Anders Andersfon halva västra gårdeslotten med vad där till efter beskrivning åtföljer samt efter taglott kärrängen Röijan. En beteshage i söder som består mest av sqvackramosse och är föga gagnelig, lämnas samfällt. Den åker och ängvall som av ryttaren gagnas är även samfällt lämnad.

Den med Stora Renemo samfällda utmarken är som rågångsprotokollet förmåler för tvistig råskillnad skull odelt lämnad.

Delägarna förentas ytterligare att som södra gårdeslotten eller dess ägare kommer att med sine hus bliva helt och hållet orubbad då de andre åter komma att med alla sine hus avflytta så beviljades till de senare ett skäligen vederlag eller flyttadshjälp, nämligen Jonas Andersfon skall nästa valborgsmässodag ett år till, alra sist erhålla av södra gårdets eller dess gårds ägare sex riksdaler och trttiotvå skilling varemot Jonas Jonsfon förbinder sig att om 3 år ifrån denna dag vara med sina hus på dess egen plan flyttad och på desse 3 åren nyttjar han den lilla i norr belägna kålgården. Anders Andersfon haver även dess nu varande husplan tillika med den där intill inhägnade kålgården och vall att nyttja i 6 års tid ifrån nästkommande mickaeidag räknat varefer han till södra halvgårdsägaren avstår sin nuvarande hustomt. Den västra halvgårdens ägare måste obehindrat njuta en nödig väg genom södra gårdet till dess äng Röijan kallad.

Likaledes är den andra halvgården icke förment att komma genom norra delen i Skyttelyckan. Till sina där i söder varande andel.

Såsom i Trädesgårdet är gemensamt bruk redan gjort åligger dess ägare att genast efter instundande sädesbärgning vara dess grannar med bruk till sädesjord av rågsäde behjälplig. Till förekommande av ofred i ägora åligger var och en att vid sjöstränderna där någon skillnad går efter dess andel hålla noga vård och stängsel.

Lövskogen tillträdes genast efter nya delningen.

Sedan förenämnde protokoll var för vederbörande upläst förklarade var och en sig nöjd med delningen och vidare var icke att erindra utan ytterligare föreställes att om någon finner sig befogad klandra denna delning åligger honom enligt 1783 års förordning 81 § att lagligen instämna sina grannar till nästa vinter ting och 14 dagar före giva lantmätaren sitt missnöje tillkänna var förutan dess klander icke äger rum. Sålunda vara sluteligen förrttad intygat Sjögetorp 3e augusti 1785 å Herr Commissions lantmätare Lesflers vägnar.

Å min pupils vägnar E. Per Zetterstedt

Petter Peheresfon
Jonas Jonsfon
Anders Andersfon

Daniel Granlund
Fjärdingsman
Jakob Nilsson, Jonas Jonsfon
Nämndemänn

År 1785 den 4 augusti företogs med rågångarnas upgående oskiftad Sjögetorp 1 helt Krono rustningsstam no 111 vadstena kompani i Ödeshög socken och Lysings härad beläget. Varvid efter där om förut skedd laglig kungörelse sig av vederbörande rågrannar instälde som följer. För lilla renemo swen carlfson som förklarade sig nöjd med nuvarande hävd.

Från bergskullen lars jonsfon som påstod att ograverat njuta den av honom i förledet år gjorda intäkt på den samfällda utmarken belägen emellan sjogetorp, stora renemo, kankenäs och bergskullen samt tillika erhålla den lott som han i bemälte mark äga bör vilken till storlek han icke nu utan framdels tror sig bevisa kunna. Å sjogetorps och stora renemo sida bestrides detta påstående och vilka hemmansägare åberopade sig en av häradsrätten hållen synedom av år 1664 den 10 oktober som till kännagiver det utom den då i frågavarande intäckten borde all den övriga utmarken tillhöra båda hemmanen sjogetorp och stora renemo vilka hemmansägare således tro sig här till äga ensklid rättighet med påstående att det av bergskullens intagna kärr eller omformte intäkt måtte utläggas, samt utmarken förbli efter sin av ålder varande storlek. Varför och som parterna i detta ämne nu icke kunde förenas och fullständiga skäl icke nu voro att tillgå så ankommer detta mål på respektive domstolens omprövande till nästa vinter ting. Då vederbörande äga att med sine skäl och påståender å ömse sidor inkomma. För stora renemo infunno sig avskedade nämдемannen petter johansfon och abraham johansfon vilka sade sig icke ha något klander att anföra emot nuvarande hävd, dock å sjogetorps sida förbehölls att om skäl framdeles skulle kunna finnas till något errinnande i denna råskilnad må de här äga öppen talan.

Från hemmanet granliden infann sig daniel granlund för kankenäs petter bollgren och för visjö erik jonsfon, vilka senare så väl som å sjogetorps sida förklarade sig nöjda med nuvarande hävd som kartan med bugtiga skiljehägnader utvisar sålunda vara förrättad intygar å herr commisions lantmätare lesflers vägnar

Per zetterstedt

Jacob nilsfon, jonas jonsfon

Nämдемән

Efter förrättad delning halvgårdarna emellan i sjogetorp företogs även delning emellan anders andersfon och jonas jonsfon såsom ägare av västra lotten i anseende till förkomde delning och skedde den samma således.

Åkergården utdeltes genom en skilnadslinje som går norr och söder med flere knämål uti västra gårdet och varigenom vardera fjärdedelslotten ärhölt lika storlek av både åker och mavall uti gårdesdelningen men av de norra äng och hagarne haver västra lotten avdrag för den i norrivart belägna odugliga sqvackramossen, vidare överenskommo delägarna om att i väster söder närmast gamla modertomten vid sjön fräntaga den västra lotten någon mavall och tillägga mellan lotten varigenom den senare haver fri och nödig utgång till sjön. sedan sålunda var emellan delägare överenskommit avslutades att anders andersfon tillkommer den västra lotten samt jonas jonsfon mellanlotten i denna omformte ägodelning.

Sålundavara delt och förrättat intygar kankenäs den 28 e augusti 1785

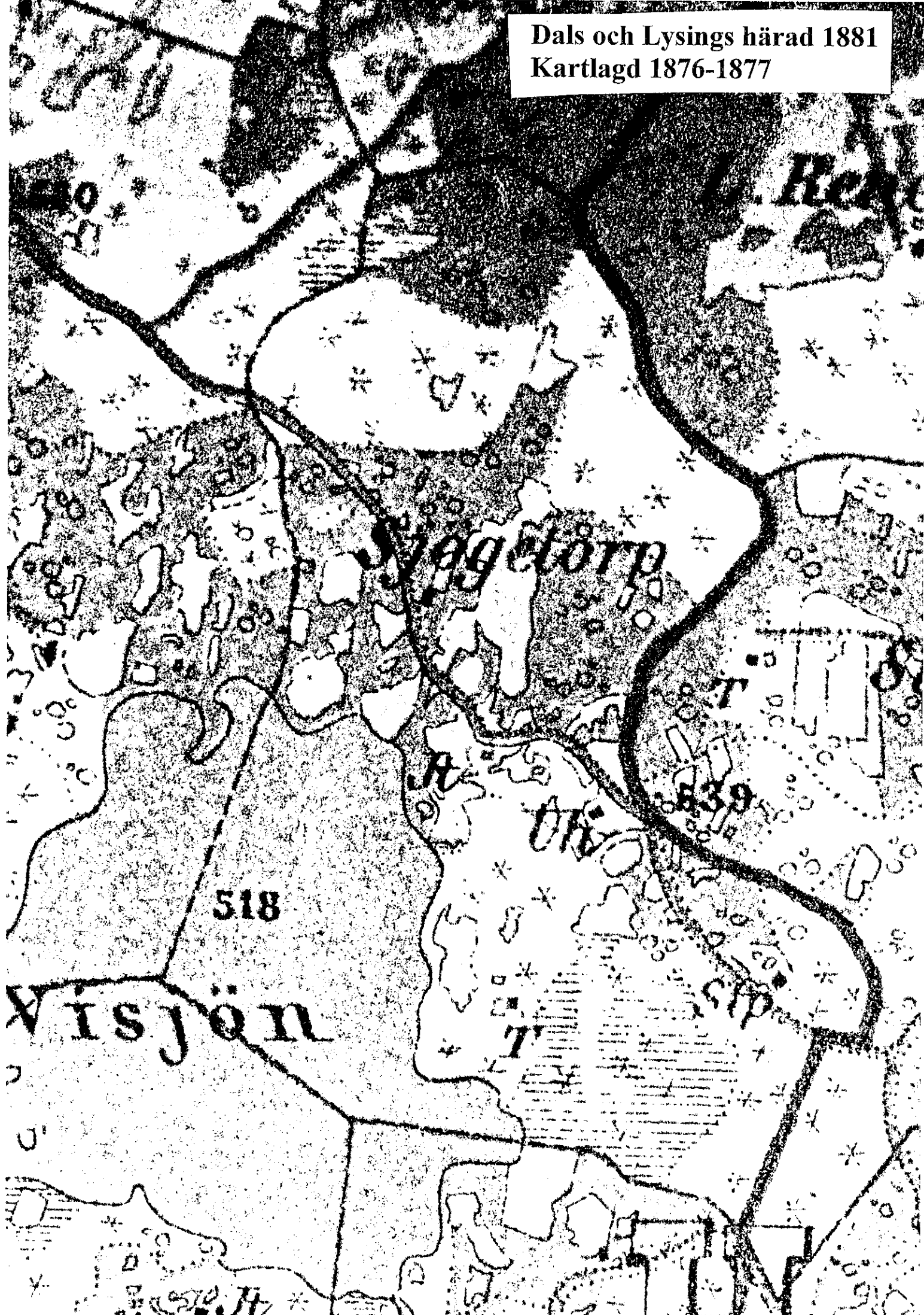
Per zetterstedt

Anders andersfon jonas jonsfon

Som till vittne underskriva av

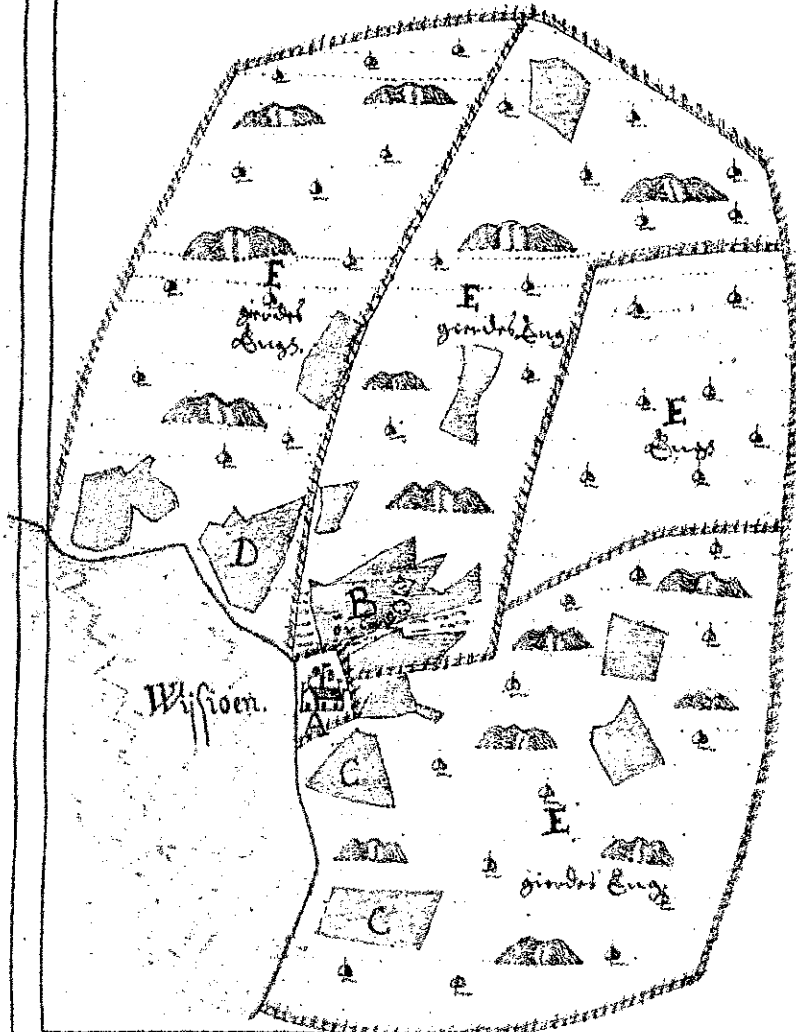
Carl I de marie

Dals och Lysings härad 1881
Kartlagd 1876-1877

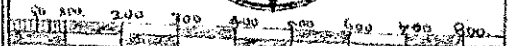
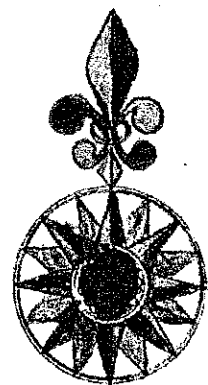
Ödesjö Sochn.

157.

Notarum Explicatio

A Sjögetorp kronohemman: i 1
 B Norrgärdet: i i i i: 4 tun
 C By säda Södergärdet: i i i: 3 1/4 tun
 D Västergärdet: i i i: 3 tun
 E Äng till 26 lass hö för användgindes
 ängar.
 Fiskevatten i vissjön.
 Skogs och utmark till nödtorf
 (täckes vardagens husbehov)

Scala Illnarum

Notarum Explicato

- A Sjögetorp kronohemman 1 mantal
- B Norrgärdet 4 tunnor 1,7 ha
- C By säda Södergärdet 3 1/4 tunnor 1,6 ha
- D Västergärdet 3 tunnor 1,5 ha
- E Äng till 26 lass hö (5500 kg) med gärdesäng
- Fiskevatten i Visjön
- Skogs och utmark till nödtorf (täckes vardagens husbehov)

Grönlund

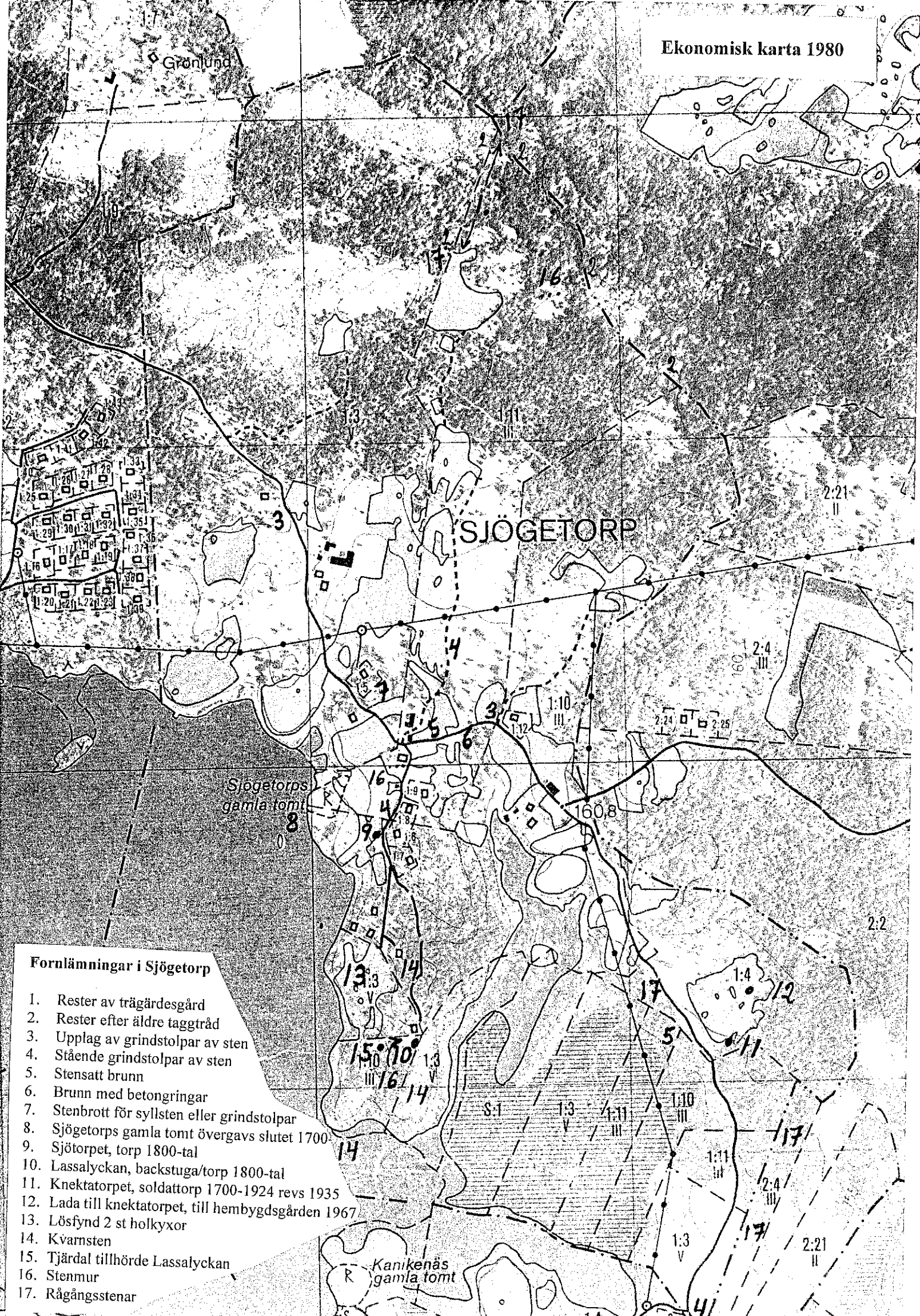
SJÖGETORP

Sjögetorps gamla tomt

Kanikenäs gamla tomt

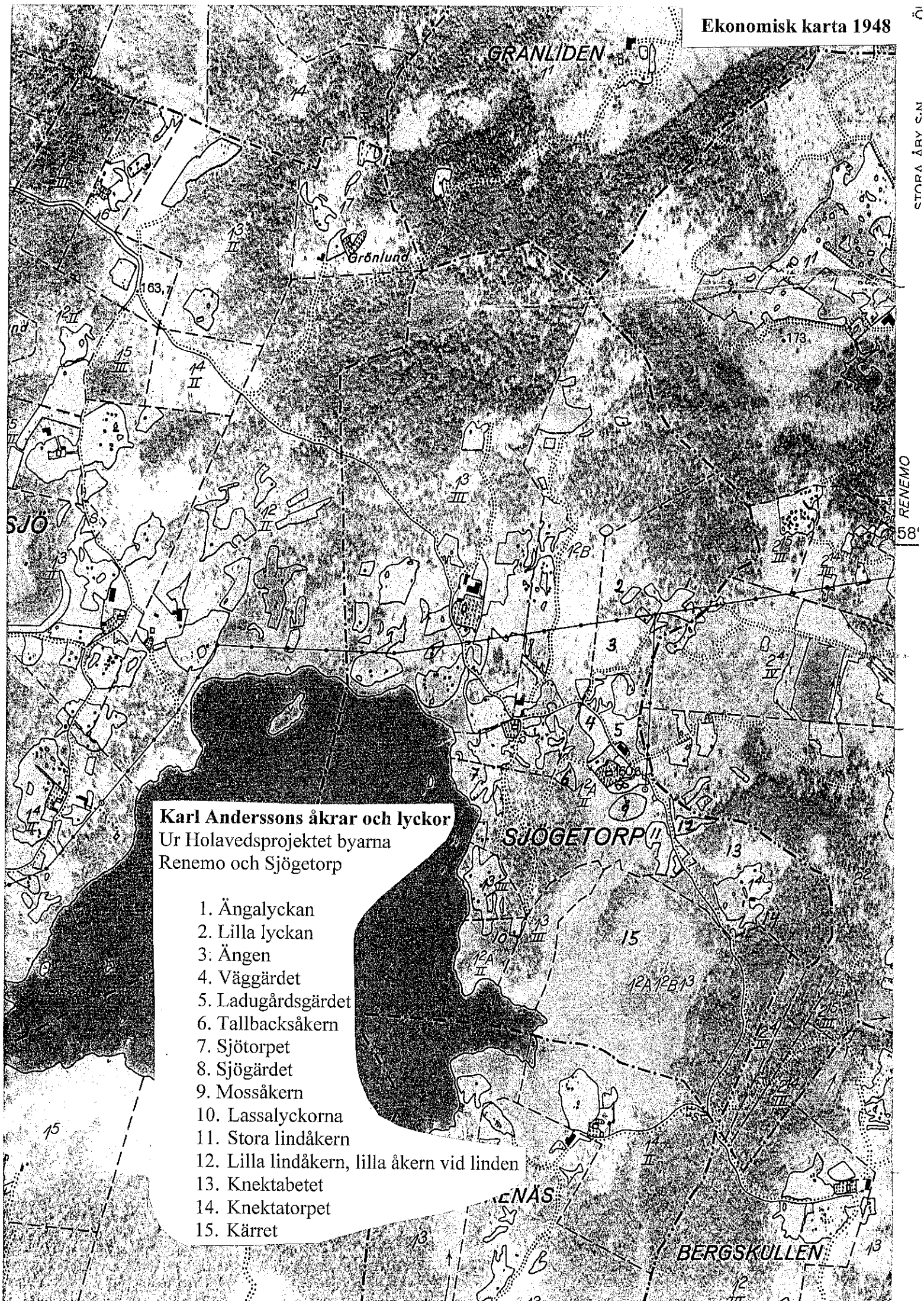
Fornlämningar i Sjögetorp

1. Rester av trädgårdesgård
2. Rester efter äldre taggråd
3. Upplag av grindstolpar av sten
4. Stående grindstolpar av sten
5. Stensatt brunn
6. Brunn med betongringar
7. Stenbrott för syllsten eller grindstolpar
8. Sjögetorps gamla tomt övergavs slutet 1700
9. Sjötorpet, torp 1800-tal
10. Lassalyckan, backstuga/torp 1800-tal
11. Knektatorpet, soldattorp 1700-1924 revs 1935
12. Lada till knektatorpet, till hembygdsgården 1967
13. Lösfynd 2 st holkyxor
14. Kvarnsten
15. Tjårdal tillhörde Lassalyckan
16. Stenmur
17. Rågångsstenar

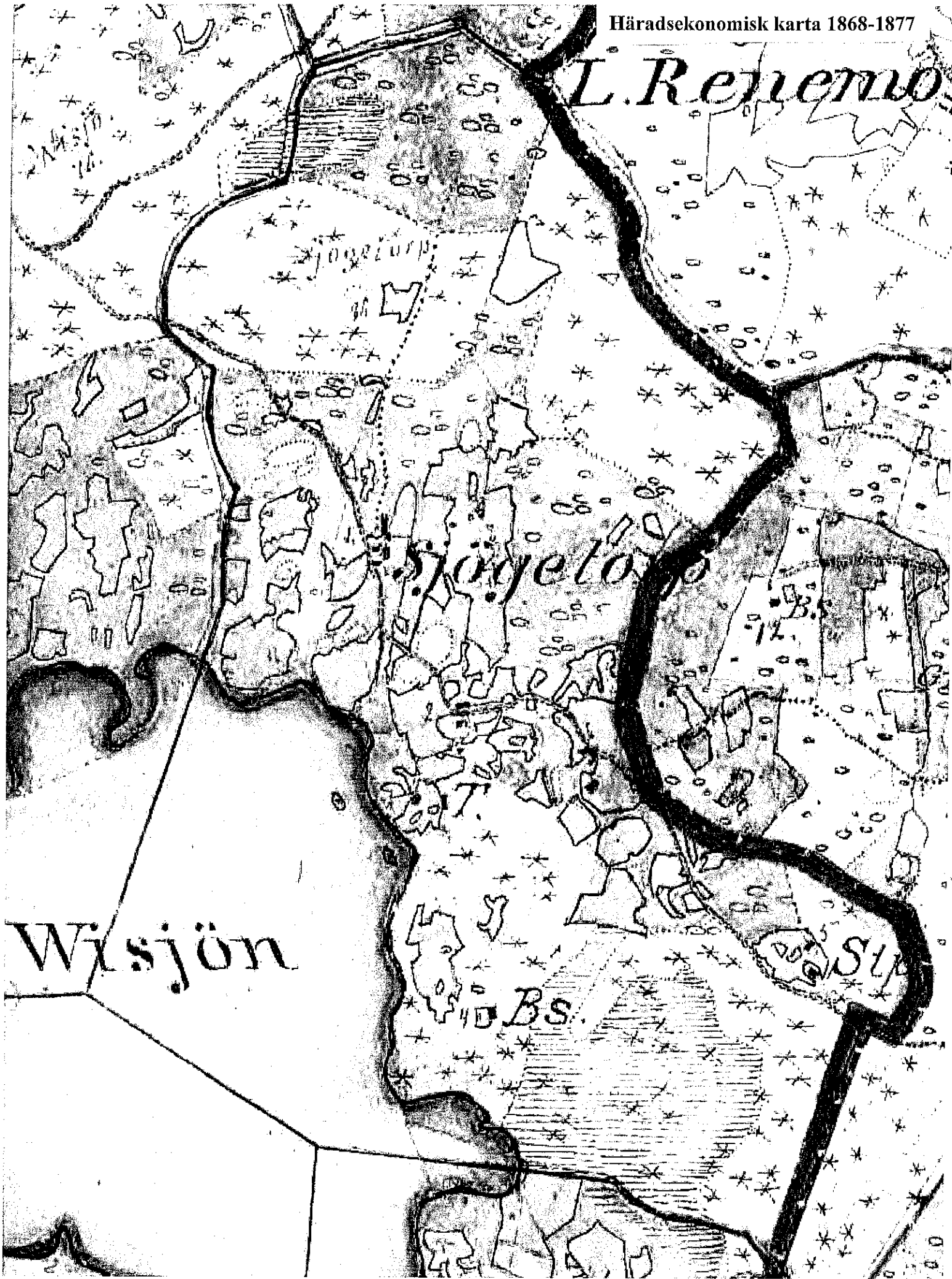

Karl Anderssons åkrar och lyckor
Ur Holavedsprojektet byarna
Renemo och Sjögetorp

1. Ängalyckan
2. Lilla lyckan
3. Ängen
4. Vaggärdet
5. Ladugårdsgärdet
6. Tallbacksåkern
7. Sjötorpet
8. Sjögärdet
9. Mossåkern
10. Lassalyckorna
11. Stora lindåkern
12. Lilla lindåkern, lilla åkern vid linden
13. Knektabetet
14. Knektatorpet
15. Kärret

L. Renemo

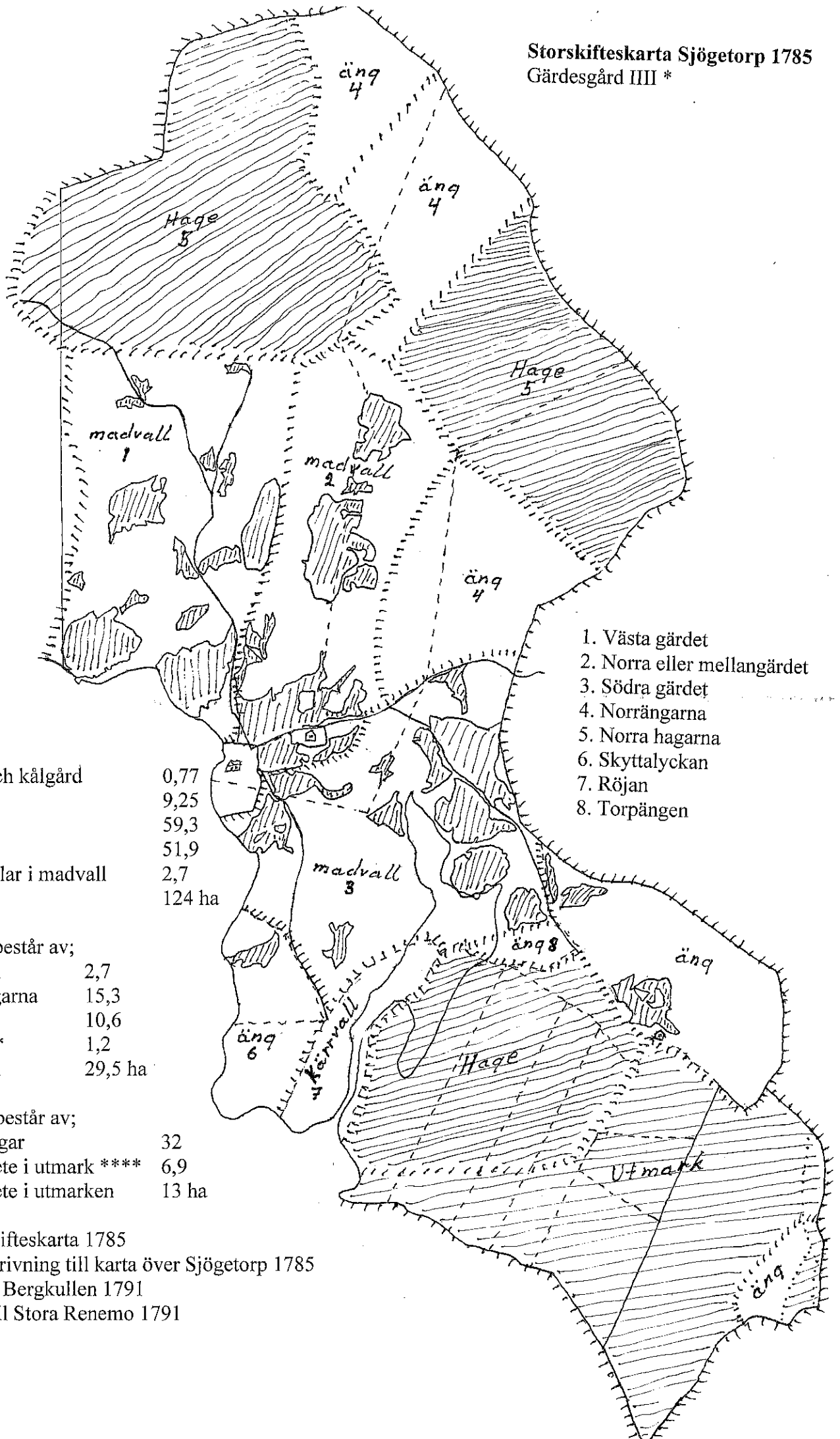
Wisjön

Stavelöv

Bs.

St.

Storskifteskarta Sjögetorp 1785
Gärdesgård III *

Tomt och kålgård	0,77
Åker	9,25
Äng	59,3
Bete	51,9
Bergkullar i madvall	2,7
Tot	124 ha

Ängen består av;	
Kärrvall	2,7
Norrängarna	15,3
Äng	10,6
Äng ***	1,2
Madvall	29,5 ha

Betena består av;	
Beteshagar	32
Skogsbete i utmark ****	6,9
Skogsbete i utmarken	13 ha

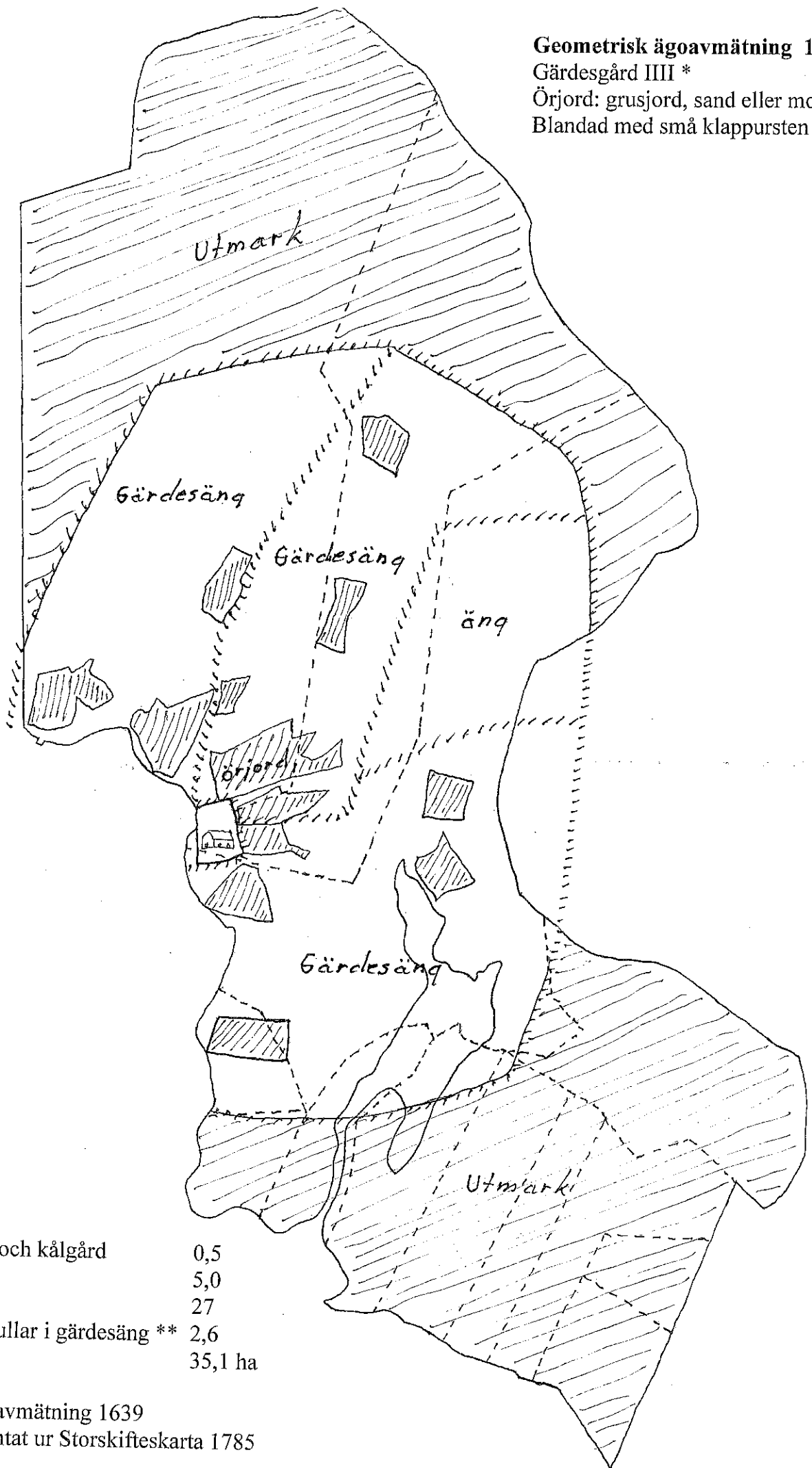
* Storskifteskarta 1785

** Beskrivning till karta över Sjögetorp 1785

*** Till Bergkullen 1791

**** Till Stora Renemo 1791

Geometrisk ägoavmätning 1639
 Gärdesgård III *
 Örjord: grusjord, sand eller mojord
 Blandad med små klappursten

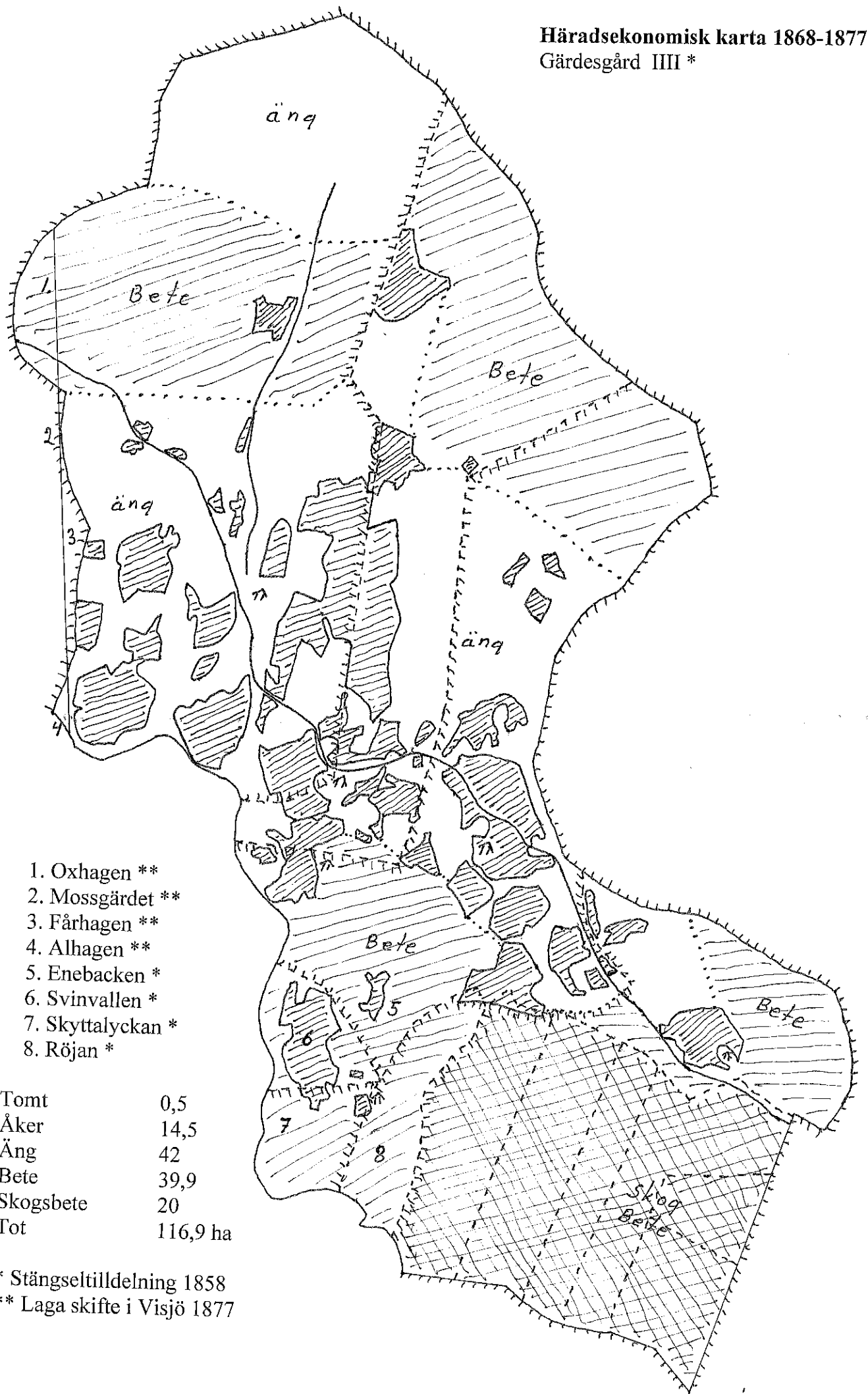

Tomt och kålgård	0,5
Åker	5,0
Äng	27
Bergkullar i gärdesäng **	2,6
Tot	35,1 ha

* Ägoavmätning 1639

** hämtat ur Storskifteskarta 1785

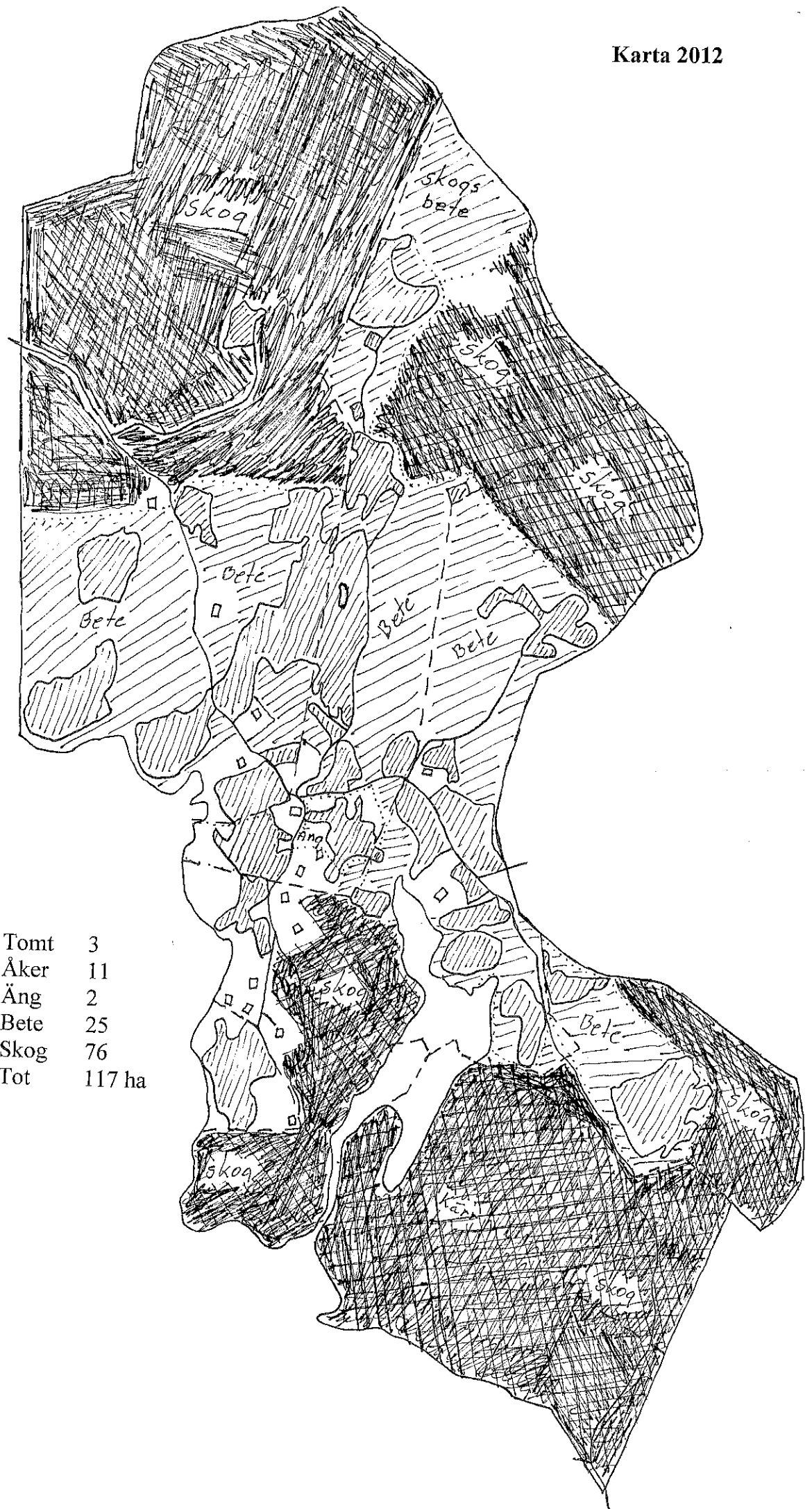
Häradsekonomisk karta 1868-1877
 Gärdesgård III *

1. Oxhagen **
2. Mossgårdet **
3. Fårhagen **
4. Alhagen **
5. Enebacken *
6. Svinvallen *
7. Skyttalyckan *
8. Röjan *

Tomt	0,5
Åker	14,5
Äng	42
Bete	39,9
Skogsbete	20
Tot	116,9 ha

* Stängseltilldelning 1858
 ** Laga skifte i Visjö 1877

Tomt	3
Åker	11
Äng	2
Bete	25
Skog	76
Tot	117 ha

Protokoll vid en delning i Sjögetorp i Östergötland, Lysings härad och Ödeshögs socken

Å Lysings härads vinterting i Ödeshög den 8 mars 1806

År 1805 den 5 augusti inställer sig undertecknad i kronoskatte rusthålllet Sjögetorp, Lysings härad, Ödeshög socken att i anledning av Konungens höga befattningshavares förordnande den 17 maj storskifta den till detta rusthåll hörande skog och betesmark vilken på karta blivit författad år 1785 men genom yppad tvist om samfällighet med Stora renemo och Bergskullen. Som med häradssyn och laga kraft vunnet utslag länge sedan blivit avhjälpt, halva förenämnda ägor nu enskilt tillhörande Sjögetorp efter rågång, hittills varit odelade.

Som biträde vid förättningen var närvarande nämдемännena välförståndige Jonas Jonsfon i Lyckan och Peter Svensfon i Renemo. Och närvarande jordägare för $\frac{1}{4}$ rusthållare Jöns Åbrådd, för $\frac{3}{8}$ Jonas Jonsfon, för $\frac{1}{4}$ enkan Ingrid Svensdotter, och för dess andre omyndige barn rusthållare Peter Alver son i Visjö, jämväl för $\frac{1}{8}$ under 12 års förpantning enkan Anna Svensdotter, dock utan förmyndare för dess son.

Sedan förordnandet för närvarande var uppläst, författat av jordägarna år 1785 av herr lantmätaren Zetterstedt över detta rusthåll författade geometriska karta vilken med skiftningen utvisar Sjögetorps betesmark och skog, tecknad med nr 17, 18, 19 och 20 vara odelt mark, gränsande mot Stora renemo och Kankenäs, samt livgrenadjärens och gårdens inägor allt intill Visjön, varefter denna utmark med dels skog och övriga därtill hörande lägenheter togs i ögnasikte dels att taxera marken och dess att besiktiga den mer och mindre växtliga skog. Beträffande taxeringen så överenskommer jordägarna att få en rät linje uppgången ifrån Grenadjärens södra hörn av torpet till Kankenäs gårdesgård som genast verkställdes med 583 alnars längd och att all den öster om befintliga skog blott efter tunnetal till varje fjärding måtte utskiftas, vilket straxt förrättades på sätt kartan utvisar, varefter behörige stenmärken i nämndemännens och jordägarnas närvaro nedsattes på sina behörige ställen i varandes således en följd av tvär linjen mellan Grenadjärens torp och Kankenäs gårdesgård utgör skillnaden mellan den östra och västra betesmarken.

Och som nyssnämnda östra skogstrakt befinnes av mer och mindre växtlig tallskog även som jordägarna å deras gamla skiften. Skiften varit i olika delar hushållsaktige av skogen besparar och till undvikande av de missnöjen och tvistor en inträffar lottning skulle kunna föranleda, beslutade jordägarna att enkorra Anna och Ingrid Svendsdottrar behålla fine gamla lägen på kartan tecknade med nr 24 och 25 samt rusthållaren Jöns Åbrådd för dels $\frac{1}{4}$ därefter intill nr 26 och rusthållaren Jonas Jonsfon ytterst i söder intill Kankenäs gårdesgård nr 27 tillsammans 13 tunnland, kvarmer alla förklarade sig nöjda.

Beträffande västra skogen eller måssmarken och därintill belägna hårdvall med nr 18 tecknat, behåller livgrenadjären Flinta uti sin tjenste liv med vilkor att rusthållarna i Sjögetorp sedan få dela dessa ägor sins emellan bäst de å stunda. Även som Flinta varken å denna mark eller anorstädes i rusthållarens skog får tillgripa växande större eller mindre trän. Utan efter utsyning, men åtnjuter i övrigt timmer, staver och vedbrand i lika förhållande och omnämnde betesmark efter eget gottfinnande, antingen mer eller mindre kreatur kunna vinterfodras. Den närvarande Compagnie fullmäktigen Herr rustmästaren Kullerstrand kunde icke i anseende till bifall och dylikt för framtiden något yttrande lämna.

Rörande skogen uti västra delen, som befinnes på livgreandjärens betesmark, så bliver den gemensam mellan rusthållarna intill dess någon av dem därå åstundar ny delning.

Sålunda vara överenskommet, beslutat och stadfäst som skedde i Sjögetorp den 6 augusti 1805.

På ämbetets vägnar Samuel Virivén

J. Kullerstrand. Jöns I.Å.B Åbrådd, Jonas I.I.S Jönsfon, enkan Ingrid I.S.D Svensdotter, samt förmyndaren Peter P.P.S i Visjö, Anna A.S.D Svensdotter, Jonas Jonsfon i Lyckan nämndeman, Peter Svensfon i Renemo nämndeman

Stängseltilldelning i Sjögetorp 1858

På vedebörandes anmodan blev stängseltilldelning av undertecknad förrättad den 24 april 1858 vid rusthållet Sjögetorp. Sjögetorp av Ödeshögs socken och angränsande rågrannar ägarna till sjögetorp är fuljämte nämndemannen Anders Andersfon i Ång ½ Litt A, hovrättskomisarien A Nilsson på Backasand ¼ Litt B samt Carl och Gustav Blid i Sjögetorp gemensamt ¼ Litt C Och företogs förrättningen i följande ordning.

Famnar 1=1,7814

figuren	Sum mete r	LittA	mete r	LittB	mete r	LittC	mete r	rågrannar	Mete r
1. skogsmark	256	I söder	129					Renemo i norr I Johanbor g	129
2. Grenadsgär torpet	616	sydaf t	154	I öster	77	I öster	77	Renemo i väst I Johanbor g	308
3. skogsmark	84					I norr	42	Renemo i söder I Johanbur g	42
4. skogsmark	82			I söder	41			Renemo i norr I Johanbor g	41
5. Grenadsgär Torpet	52					I väster	26	Renemo i öster I Johanbor g	26
6. Do och LittC skog	166	I väster	41	I väster	20	I öster	103		
7. Gärdesgårde n mellan grenäd Torp och LittC gårde	182	I söder	45	Mellan C och A söder	23	I norr	113		
8. Betesmark och äng	397					I norr	198	Renemo i söder I Johanbor g	198

9. Betesmark	214					I söder	107	Renemo i norr A Andersfo n	107
10. Betesmark	130					I öster	65	Lilla Renemo	65
11. Ängsmark	493			I väster	247			Lilla Renemo i öster	247
12. Ängsmark	25	I väster	13					Lilla Renemo i öster	13
13. Åkergärde	217					I norr	108	Renemo i söder	108
14. Rågängen mellan B och C från Lilla Renemo till Sjön	1068			Grinde n tillhör B i söder	498	I norr	570		
15. Rågängen mellan A och B från Lilla Renemo äng till sjön	1193	I norr	641	I söder	552				
16. Rågängen mellan Sjögetorp och Kanikenäs	349	I väster	87	I öster	44	I väster	44	Kanikenä s i öster	175
17. Rågängen mellan Sjögetorp skog och Kanikenäs betesbage	169	I öster	96					Kanikenä s i väster grinden till Kanikenä s	73
18. Rågängen mellan visjö och litt A	961	I norr jämte grind	463					Visjö i söder Jonas Andersfo n	498
19. Rågängen mellan granliden och A	173	I öster	86					Granliden i väster	86

20. Skiljelinjen mellan svinvallen och C	217	Övre änden	76	I väster	38	I öster Grinde n till C	104		
21. C gårde och äng mellan skyttalyckan och enebacken	381	I norr	190			I söder	190		
22. Emellan enebacken och rålferröjan till sjön	438	I norr	219			I söder	219		
Summa	7861		2239		1540		1967	Ytter rågångar	2116

Vid förrättningen överrenskom delägarna i Sjögetorp att var och en för sina ägor hägna Sjögård vara sålunda uppmätt uträknat och överenskommet betygar Sjögetorp som ovan Nisfon, Widen

Med ovanstående förrättning är vi alla nöjda
Nilsfon, Andersfon, Blid

Avsöndring 1922 av Grenadjärstorpet

Ödeshög socken, Sjögetorp 1^a eller Grönlund

Härmed får jag vördsamt anhålla till Kongl Majs befattningshavare måtte fastställa den avsöndring som enligt köpehandling jämte karta skett från ett mantal Sjögetorp i Ödeshög att å område om 7,76 hektar som förut nyttjats till förra soldattorpet nr 111 vid 2a livgrenadsjärsregementet och får jag tillika anhålla att området måtte i förteckningen över jordafränringars införas under benämningen Grönlund.

Sjögetorp den 1 feb 1922

Frans Bekar Andersson

Köpebrev

Till Lantbrukaren Axel Herman Andersson i St Renemo upplåta undertecknade setr för avsöndring från vårt ägande ett mantal Sjögetorp i Ödeshög socken försäljer soldattorpet nr 111 vid 2a livgrenadsjärsregementet, vilket enligt av distriklantmätaren Ernst Petrelius år 1921 värkställd uppmätning innehåller en areal av 7,76 hektar.

Köpesumman är överenskommen till 4800 kronor vilket belopp är tillfalls betalt och kvitterat tillträdet genast.

Sjögetorp den 10e dec 1921

JA Johansson, FQ Johansson

Hulda Jonsson, FQ Andersson.

På en gång närvarande vittnen

A Nöjd, Backasand, Karl Ros, Sjögetorp

Ovanstående köp transporterad med oförändrade villkor på lantbrukaren Frans Oskar

Andersson i Sjögetorp, och få undertecknade säljare och köpare på heder och samvete intyga att ingen som helst annan betalning lämnats över kommer att lämnas för fastigheten i fråga än den som är föreskriven uti ovanstående köpehandling

Sjögetorp

16e dec 1921

AH Andersson

FO Andersson

Säljare

Köpare

På en gång närvarande vittnen

A Nöjd, Karl Ros

Noteringar ur Karl Anderssons dagbok 1937

- 14 januari Jag har varit i skogen och klivit ved samt huggit enestaver.
15 januari Huggit staver och buskat idag.
16 januari körde hem ved med hela paret.
20 januari Jag sköt in 10 skottkärror rötter idag.
21 januari Körde foder från knektatorpet, 2 lass sjöfoder, 1 lass klöver samt 1 lass löv på vagn.
11 februari Körde bränsle
12 februari Körde även idag pinnar.
13 februari Tog upp is. Knut Flink hjälpte med 3 lass tillsammans 41 isar 50*50 cm.
21 februari Stora travtävlingar på Visjöns is besökt av 2000 hövdad publik.
8 mars Vi tog ner 6 ekar i ängen.
12 mars Vi sågade sönder den gamla lindstubben.
15 mars Vi var till Ödeshög med ekstockar.
17 mars Jag var till Fabriken med ett lass ekstockar.
18 mars Jag var till Fabriken med slanor och björkstockar.
22 mars Högg ved och Otto var här och slaktade en gris.
23 mars Mätte av ekstockar.
25 mars Körde hem 2 lass ek pinnar snedde sedan eke.
5 april Vi körde ut ek ved och björkved i ängen.
8 april Körde ut björkar.
9 april Vi sjösatte ekan och satte ut 2 nät.
10 april Fick vi 3 gäddor samt några mörtar, första för året.
11 april Fick vi 62 mörtar.
14 april Fick vi 50-tal mörtar samt 2 gäddor, vi röjde samt eldade ris i ängen.
22 april Högg ved i knektabetet och har nu avslutat vedhuggningen.
24 april Åke rensade staver på beting 7 tjog ek staver.
3 maj Började harva i knektatorpet. Otto var här och slaktade en kalv.
4 maj Åke och jag var till torget sålde potatis och kalven, harvade på em sådde blomfrö.
5 maj Jag sådde klöverfrö på råggärdet, sköt in rötter. Hörde göken för första gången i år. Åke sladdade och harvade i knektatorpet.
8 maj Började vi så. 350 kg i knektatorpet. Åke ringvältade med Flora.
10 maj Vi harvade och sladdade, sådde ärtor.
12 maj Harvade vi med enbeten Lilla lyckan som jag sådde med 88 kg. Otto var här och slaktade en kalv.
13 maj Var till halvgården med kalven. Sladdade, harvade och sådde.
14 maj Flora fölade, Vi sådde stora lindåkern 130 kg. Stina kättrade fick 2 barn.
18 maj Var till Ödeshög köpte smågrisar. Körde ut gödsel i Ängalyckan.
20 maj Tog ut Flora och harvade i Ängalyckan, sådde på kvällen. Kalle och Åke svirvlade på sjön fick en gädda.
21 maj fruntimmerna byker, Vi har harvat färdigt i Sjötorpet samt sått färdigt i Ängalyckan samt ringvältat den.
22 maj Sådde i Sjötorpet för hand. Åke ringvältade. Körde ut husgödslen samt 3 lass gödsel på rotlandet.
24 maj Sådde Lassalyckorna 45 kg samt rötter. Lade 2 höns.
25 maj Sådde Mossagärdet 70 kg. Körde fårgödsel till potatislandet.
26 maj Plöjde Åke potatislandet på fm sedan satte vi på em. Syrenerna och liljekonvaljerna blommor.
27 maj Vi sådde linet.

28 maj Vi rev potatis. Satte potatis på lilla åkern vid linden.
31 maj Vi satte upp stängselgrindar färdigt på trädet fready gårdesgårdar.
3 juni Gälade färdigt gårdesgården, började sedan slå ner stolpar.
4 juni Satte upp staket i knektabetet släppte vall hästarna.
7 juni släppte vall korna, kalvarna söndag. Började hacka rötter.
8 juni Åke hackade rötter.
12 juni Började gallra rötter.
14 juni Gallrade rötter hela dagen, Blomma kalvade.
15 juni Åke slutade gallra rötter. På kvällen gjorde vi en fiskbur.
17 juni Hackade vi rötter allesammans.
18 juni Flyttade korna till nytt bete grävde dike på Ängalyckan.
19 juni Plöjde upp trädet, Åke började slå i trädgården.
21 juni Slog vi färdigt trädgården och började på renarna.
23 juni Vi slog färdigt ladugårdsgärdet.
26 juni Slog vi av 2 timotejåkrar sedan vände vi hö samt körde in 2 lass hö.
28 juni Slog vi till 10 kaffet. Stäckte timotej, körde in 2 lass hö samt började slå klöver med maskin.
29 juni Skodde Fibin, Slog klöver på em
30 juni Vi slog hårdvall på fm. Slog klöver på em med maskin.
1 juli Vi har slagit ängen 6 man och 3 kvinnor.
3 juli Vi körde in 6 lass hö 5 från ängen och 1 från Sjögärdet.
7 juli Har rensat rovlandet. Krakat klöver slog den sista klövern på fm med maskin. Stukade potatisen.
8 juli Krakade klöver. På kvällen var jag och Åke på slättergille hos Mattsson i Visjö.
9 juli Hästräfade klövern på morgonen slog sedan Knektatorpet krakade klöver på kvällen.
10 juli Körde in 4 lass klöver. Krakade och räfsade den sista klövern.
15 juli Körde klöver hela dagen.
16 juli slutade slå hårdvallen, körde klöver
17 juli körde hö och klöver 5 lass hö, 3 lass klöver.
20 juli Åke slog kärret.
21 juli slutade slå kärret.
22 juli Åke och jag plockade hallon.
23 juli Harvade trädet, borrade sten sköt på kvällen.
31 juli Körde gödsel, hässjade vicker, tjärade ekan.
1 aug Änderna lovlige small rikligt på morgonen.
2 aug slaktade en kalv, mejade råg
4 aug Konsulenten kom och mätte ut kulturbetet, mejade råg.
5 aug Slutade meja råg i Ladugårdsgärdet, räfsade rågen.
6 aug mejade rågen i Lassalyckan samt slog vicker.
7 aug Kräftorna lovlige, var till Bodebol efter lykta.
8 aug Var till Ödeshög med 15 tjog kräftor, Åke 2 tjog, Fick 12 tjog i burarna.
9 aug Mejade vete. Fick 12 tjog i burarna.
10 aug Var till Ödeshög med 23 tjog kräftor, snedde löv.
11 aug Slog fröklöver samt krakade den. Mejade säd. Fick 14 tjog kräftor.
12 aug Var till Ödeshög med kräftor. Mejade säd med maskin.
13 aug Mejade säd. Tunborg var här efter kräftor.
14 aug Körde in vickern, råg samt löv.
19 aug Mejade vicker med maskin på Lindgärdet.
20 aug Körde in rågen. Krakade vicker.
23 aug Mejade säd i Sjötörpet.

24 aug Mejade vicker med maskin i Ängalyckan.
25 aug Mejade säd på Mossgården. Krakade vicker i Ängalyckan.
26 aug Slutade meja säden. Körde säd från Knektat.
27 aug var till kvarnen samt med kräftor. Körde säd.
30 aug Körde säd från Lilla lyckan.
1 sept Snedde löv.
2 sept Plockade lingon, harvade trädet.
3 sept Körde säd hela dagen 12 lass. Var till Ödeshög med kräftor.
4 sept Körde säd 4 lass samt satte lövstack. Ola Fredrikson kom och ville hyra tomt till sammarvilla vid sjön.
6 sept Slutade köra in den sista säden 5 lass från Ängalyckan.
7 sept Åke kör gödsel och började plöja trädet.
11 sept Slutade plöja trädet, sladdade och snedde löv.
13 sept rengjorde ladugården.
16 sept Var till halvgården på tröskverket trask 53 säck.
18 sept Snedde asplöv. Började kalka ladugården.
20 sept Kalkade ladugården.
21 sept Var till Ödeshög tog hem säaråg.
23 sept Var till Ödeshög med den slaktade grisen. Körde in ett lass löv. Tröskte hos Simon.
24 sept Tröskte hos Simon fick 60 säckar.
25 sept Sådde höstsäden 60 kg vete, 140 kg råg.
28 sept Var till Ödeshög, skottade rågen (före sådd skottade man in jorden från åkerrenarna). Bar dän potatiskålen.
29 sept Plockade potatis.
30 sept Slutade plocka potatis.
1 okt Sådde potatisåker med råg.
4 okt Tröskade idag 47 säckar
5 okt Fortsatte tröskning 53 säckar=100 säckar.
15 okt Slutade rotupptagningen. Var till tjuren med Stjerna 2.
16 okt Körde ihop rötter.
20 okt Var till Frigge med 2 m ved 2,5 tunna potatis i hemväg. Fåren klipptes. Körde gödsel.
27 okt Fläsk-Otto var här och slaktade en gris och en lammunge.
28 okt Var till Ödeshög med slakt samt till kvarnen.
29 okt Kossan Maja kalvade
30 okt Plöjde
1 nov Plöjde på klövervallen
3 nov Hugger pinnbränsle, Åke plöjer på klövervallen.
5 nov Var till Lyckan i St Åby och nötade klöverfrö.
9 nov Ingesson kom med torvströ.
10 nov Slutade plöja klövervallen, Har brutit sten i Knektatorpet.
11 nov Varit till kvarnen, Åke borrar sten i Knektatorpet, skjuter och bryter stenen.
15 nov Grävde dike i ängen.
18 nov Grävde diket färdigt.
19 nov Huggde av ljungtuvor.
22 nov Brätade lin
24 nov Var till kvarnen, Vannade råg.
1 dec Vi släpade ihop lövbjörkar.
2 dec Vi snickrade
6 dec Kokade potatis, körde löv samt körde in 3 lass rötter.
8 dec Körde ekved till Karlström, körde ved till Holstensson i Ödeshög.

9 dec Körde 1 lass ek ved till Karlström, körde 1 lass björkved till Holstensson.
17 dec Var med ved till Gubben på berget.
20 dec var i ängen och högg björke
22 dec Var till kvarnen, körde hem lövstacken 1 lass
29 dec Började köra gödsel till Sjötorpet.
30 dec Körde gödsel till Sjötorpet tot 17 lass
31 dec Var till kvarnen, Åke körde gödsel.

Alfabetiskt register från Lantmäteriets historiska kartor

Sid 11

Akt nr	Förrättning	Rnr	verkställd	fastställd	Antal kartor	Förvplats karta	Handl antal
23	Sjögetorp, storskifte och gränsbestämning mot Renemo, bergskullen, granliden, kanikenär, visjö	1 ² och 1 ³	1785	1786 2/3	1	Pl	1
StÅby 63	Sjögetorp, gränsbestämning mot renemo nr 1 (lilla)		1790	1791 25/2	1	pl	1
St åby 67	Sjögetorp, bergskullen, renemo nr 2 sn, storskifte av ägor i samb med storskifte å renemo nr 2 (Stora)		1791	1792 23/2	1	pl	1
71	Sjögetorp, storskifte å skogsm		1805	-	-	-	1
St åby 124	Sjögetorp och renemo nr 1 stängseldeln		1840	-	-	-	1
St åby 155	Sjögetorp, gränsbestämning i smb med lagaskifte å renemo 2 ¹		1852-53	1854 29/12	1	pl	1
158	Sjögetorp, gränsbestämning i samb med lagaskifte å kanikenäs		1863-64	1864 31/12	1	pl	1
182	Sjögetorp 1 ³ , ägoutbyte i samb med lagaskifte å visjö		1877	1878 22/8	1	pl	1
262	Sjögetorp, vägf		1929	-	-	-	1
425	Sjögetorp 1 ² , 1 ¹		1945	-	-	-	1
559	Sjögetorp 1 ³ , avst	1 ⁵	1966	1966 29/7	1	a	1
581	Sjögetorp av 1 ² , avst, gränsbestämning	1 ⁶ , 1 ⁷	1967	1967 22/12	1	a	1
600	Sämjedeln lott. sjögetorp 1:2A o 1:2B, gränsbestämning ½ av sjögetorp 1:2, sjögetorp 1:6, ägoutbyte ½ av sjögetorp 1:2, avst	1:8	1969-70	1970 28/8	1	a	1
608	Sjögetorp av 1:2, avst	1:9	1971	1971 18/10	1	a	1
673	Sjögetorp 1:2, 1:3 ÄULL-förrättning	1:10 1:11	1975-76	1976 5/3	2	a	1

	Sjögetorp 1:2 avst	S:1, 1:12					
759	Sjögetorp 1:3, avst	1:13	1982	1982 24/9	1	a	1
	1:10, 1:11, 1.13 frgl						
790	Sjögetorp 1:10, avst	1:14	1984-85	1985 20/9	1	a	1
792	Sjögetorp 1:3, avst	1:15	1985	1985 11/10	1	a	1
803	Sjögetorp 1:3, 1:10, 1:11, mfl, fiskerättsutredn i visjön		1987	1987 23/10	-	-	1
0584- 95/3	Häckenäs ga:1 Al-förr		1994-95	1995 24/1	-	-	1
0584- 95/5	Häckenär ga:1, AL-förr förlängn. Av Al-beslut		1995	1995 1/3	-	-	1
0509- 98/9	Sjögetorp 1:3, avst	1:16	1998	1998 31/7	1	a	1
0509- 01/11	Sjögetorp 1:3, 1:11, frgl		2001	2001 29/10	1	pl	1
0509- 01/10	Sjögetorp 1:10, 1:12, frgl		2001	2001 29/10	1	a	1

KVARNA (Sunnebv 1 :7)

1/10 mantal . Vid skiftet ägdes den av Johan Pettersson . Vid utloppet från Visfön låg en kvarn . Den är troligtvis

mycket gammal . Den nämns 1698 i Kvarnkorrnyissionens protokoll . Den lär ha varit bygdens största kvarn. Det lär ha funnits ytterligare

en mindre kvarn i norra Sunneby . 1729 fick kvarnen tillstånd att mala åt sina närmaste grannar . Av nedströms liggande näringsidkare har kvarnens laglighet ifrågasatts. 1767 döms Per Andersson att riva kvarndammen . Han försvarades dock av sina grannar . 1760 fick han rätt att mala för tull, mot att kvarnen skattlades till viss årlig ränta. Senare på 1800--talet bråkar nedströms boende om en hålldamm. Ansökningar finns om en sänkingskanal från sjön till en hålldamm . Senare vill man höja vattenståndet med 1 .5 m . Fastigheten förvärfvas ca 1919 av Elektriska AB . ödeshög för- elkraftutvinning vid utloppet i Drnäs .

De första arrendatorer (ev ägare) vi minns var Klas och Hulda Järn på slutet av 1800-talet . Deras son Karl Järn föddes här 1891 . Klas Järn verkar ha ägt kvarnen ihop med Carl Johan Emil Johansson som också bodde här med sin familj .

1902 var Oskar Albert Johansson från Gränna . Därefter kom "halte Pettersson" ca 1910--15. Hare var gift med Selma somvar dotter till änkan på Sunneby 1 :4. Sen kom snickare August Daun hit i några år . Han hade en ångmaskin i kvarnen . Den maskinen slukade all skog som fanns på fastigheten . Han lär ha sålt dämningrättigheten till Kraftbolaget . Kontraktet skrevs 1919 och löpte i 50 år. August Daun flyttade till Täppan i Bultsbo där han skaffade sig en fotogenmotor i stället . Sen kom Karl Holmberg mellan åren 1917-34 . Därefter Conrad Gustafsson 35-62 . Conrad blev den siste mjölnaren. Han slutade mala 1937. Sedan hyrdes kvarnen ut som sommarställe för Tranåsbor . Först fam . Jonebring och sedan fam . Lago. När Tor-ala Ström sålde blev förste ägare Bror Lidberg . Han sålde år 1970 till Elis Borg. Stockholm. Han var arkitekt. Han ville öppna ett större kontor och planerade att bygga en atelje . Han ritade hus åt Konsum under deras expansiva period . Senare tog beställningarna slut och det mesta av planerna rann ut i sanden . Elis dog 1996 men kvarnen ägs fortfarande av änkan och dottern .

Vid "Kvarnakammarn" fanns 3 par kvarnstenar . en kross, ett siktverk och en hiss som var säcklyft . Utrustningen "plundrades"

bort på 40-talet. En ålkista med galler fanns naturligtvis . På vägen norrut mot kvarna, låg på högra sidan backstugusittare Pelle Drummels hus. Han skulle emigrera till Amerika. men blev avlurad alla pengarna i Göteborg och fick återvända hem .

Häradsekonomisk karta 1868-1877

Gärdesgård III *

1. Oxhagen **
2. Mossgården **
3. Fårhagen **
4. Alhagen **
5. Enebacken *
6. Svinvallen *
7. Skyttalyckan *
8. Röjan *

Tomt	0,5
Åker	14,5
Äng	42
Bete	39,9
Skogsbete	20
Tot	116,9 ha

* Stängseltilldelning 1858

** Laga skifte i Visjö 1877

Storskifteskarta Sjögetorp 1785

Gärdesgård III *

1. Västa gårdet
2. Norra eller mellangårdet
3. Södra gårdet
4. Norrängarna
5. Norra hagarna
6. Skyttalyckan
7. Röjan
8. Torpängen

Tomt och kålgård	0,77
Åker	9,25
Äng	59,3
Bete	51,9
Bergkullar i madvall	2,7
Tot	124 ha

Ängen består av;

Kärrvall	2,7
Norrängarna	15,3
Äng	10,6
Äng ***	1,2
Madvall	29,5 ha

Betena består av;

Beteshagar	32
Skogsbete i utmark ****	6,9
Skogsbete i utmarken	13 ha

* Storskifteskarta 1785

** Beskrivning till karta över Sjögetorp 1785

*** Till Bergkullen 1791

**** Till Stora Renemo 1791

Geometrisk ägoavmätning 1639

Gärdesgård III *

Örjord: grusjord, sand eller mojord

Blandad med små klappursten

Tomt och kålgård	0,5
Åker	5,0
Äng	27

Bergkullar i gärdesäng ** 2,6
Tot 35,1 ha

* Ägoavmätning 1639

** hämtat ur Storskifteskarta 1785

Notarum Explicato

A Sjögetorp kronohemman 1 mantal

B Norrgärdet 4 tunnor 1,7 ha

C By säda Södergärdet 3 ¼ tunnor 1,6 ha

D Västergärdet 3 tunnor 1,5 ha

E Äng till 26 lass hö (5500 kg) med gärdesäng

Fiskevatten i Visjön

Skog och utmark till nödtorf (täcker vardagens husbehov)

Ekonomisk karta 1948

Häradsekonomisk karta 1868-1877

Storskifteskarta Sjögetorp 1785

Geometrisk ägoavmätning 1639

Dals och Lysings härad 1881

Kartlagd 1876-1877

Karl Anderssons åkrar och lyckor

Ur Holavedsprojektet byarna

Renemo och Sjögetorp

1. Ängalyckan
2. Lilla lyckan
3. Ängen
4. Vaggärdet
5. Ladugårdsgärdet
6. Tallbacksåkern
7. Sjötorpet
8. Sjögärdet
9. Mossåkern
10. Lassalyckorna
11. Stora lindåkern
12. Lilla lindåkern, lilla åkern vid linden
13. Knektabetet
14. Knektatorpet
15. Kärret

Ekonomisk karta 1980

Karta 2012

Tomt	3
Åker	11
Äng	2
Bete	25
Skog	76
Tot	117 ha

Ekonomisk karta 1980

Fornlämningar i Sjögetorp

1. Rester av trögärdesgård
2. Rester efter äldre taggtråd
3. Upplag av grindstolpar av sten
4. Stående grindstolpar av sten
5. Stensatt brunn
6. Brunn med betongringar
7. Stenbrott för sylsten eller grindstolpar
8. Sjögetorps gamla tomt övergavs slutet 1700-tal
9. Sjötorpet, torp 1800-tal
10. Lassalyckan, backstuga/torp 1800-tal
11. Knektatorpet, soldattorp 1700-1924 revs 1935
12. Lada till knektatorpet, till hembygdsgården 1967
13. Lösfynd 2 st holkyxor
14. Kvarnsten
15. Tjärdal tillhörde Lassalyckan
16. Stenmur
17. Rågångsstenar

Sjögetorps by

Sjögetorp består sedan tidigt 1800-tal av tre gårdar på tillsammans ca 117 ha och ett mantal. Vår fastighet ligger mellan de andra fastigheterna och är ca 40 ha och $\frac{1}{4}$ mantal. Sjögetorps marker har brukats i tusentals år. På grannfastigheten har skafthålsyxor av grönsten hittats i en åker. Runt om i dagens betesmarker hittas både terrass odlingar och plockrösen från bronsåldern. Namnet Sjögetorp nämns under medeltiden och det första kartmaterialet är från 1639 då alla hus finns nere vid Visjön. 1785 storskiftades Sjögetorp och det första huset som flyttades ut var vårt boningshus och senare flyttades även granngårdarnas byggnader under tidigt 1800-tal. Det har alltid varit mycket aktivitet i Sjögetorp under 1800-talet fanns tre torp på markerna. Ett av torpen var ett Grenadgårdstorp dvs en soldats bosättning. Såväl torparna som de självägande bönderna plöjde sina åkrar, körde gödsel, slog ängarna med lie, samlade löv på de hamlade träden och byggde trögärdesgårdar. På en av uddarna i Visjön har brutits kvarnsten och en mindre tjärdal uppförts. 1921 höjdes Visjön för vattenproduktion och 1923 inköptes en stenkross för vägens underhåll. Under 1930-talet fanns en tröskförening och 1944 drogs el fram till Sjögetorp. Den först traktorn anlände på 1950-talet och i slutet av 60-talet avstreckades den första sommarstugetomten, sommargästerna hade anlänt. Mjölproduktionen upphörde helt i Sjögetorp när Helge och Dagmar på den västra gården upphörde med mjölkkor på 1990-talet. Glädjande är att både kor, hästar och får finns kvar även om mjölproduktionen upphört. Sjögetorps omgivning har förändrats på liknade sätt som andra gårdar i södra Sverige. Arealen inägomark ökade fram till slutet av 1700-talet varefter skogen bredde ut sig allt mer. Under slutet av 1700-talet hade Sjögetorps tre gårdar tillsammans nästan 60 ha slätteräng och ca 50 ha beten och endast ett fåtal hektar skog. Idag är andelen slätteräng endast 2 ha, allt på vår fastighet och betena ca 25 ha. Skogen däremot har ökat till ca 76 ha varav huvuddelen yngre eller medelålders skog, dock finns en del äldre skog kvar huvudsakligen på vår fastighet. Anledningen till att vi har huvudsakligen äldre skog är att Olga Johansson, den tidigare ägaren var av den gamla stammen brukare som inte ansåg sig behöva slutavverka stora delar av skogen. När vi köpte gården 1993 hade även granngården i öster huvudsakligen äldre skog. Tyvärr har nu i stort sett all skog avverkats av de senaste ägarna. Även arealerna skogsbeten har förändrats radikalt. Under 1600-talet fanns nästan 90 hektar skogsbeten idag finns endast ca 3 ha kvar på vår fastighet. Slutsatsen är att endast vår fastighet idag har kvar alla naturliga ägoslag från Sjögetorps historia slätterängar, naturbeten, skogsbeten och åkrar dessutom både hamlade träd och trögärdesgårdar. Detta gör vår fastighet till en unik fastighet tillsammans med ett fåtal andra fastigheter runt om i landet som då ofta är natur- eller kultur reservat i det moderna Sverige.